

Danmark – Tanzania: Landepolitik 2014 – 2018

INDHOLD:

Resume	4
Danmark og Tanzania	5
Introduktion, resultater og fremtidsvisionen	5
1.1. Visionen for det fortsatte partnerskab	6
2. De aktuelle og kommende udfordringer og muligheder i Tanzania.....	6
2.1 Fattigdom og ulighed – høj vækst, men ikke for alle.....	6
2.2 Social udvikling.....	8
2.3 Fred, stabilitet og demokrati.....	9
2.4 Zanzibar – en særlig udfordring	10
2.5 Menneskerettigheder og retssikkerhed	11
2.6 God regeringsfølelse, den offentlige sektors kapacitet og problemerne med korruption.....	11
2.7 Forvaltningen af naturressourcerne	13
2.8 Miljøudfordringer og klimaforandringer	13
2.9 Regional integration – SADC og EAC.....	14
2.10 Udenlandsk bistand til Tanzania.....	14
2.11 Reformpresset og reformtempoet.....	15
3. De overordnede strategiske mål og de danske fokusområder i samarbejdet	15
3.1 Reduktion af fattigdom og ulighed og sikring af lige adgang til kvalitetsprægede sociale ydelser, især i sundhedssektoren.....	18
3.1.1. Fokusområde a) Støtte til sundhedssektoren.....	20
3.2 Fremme af inkluderende grøn vækst og beskæftigelse	22
3.2.1 Fokusområde b): Støtte til landbrugssektoren.....	22
3.2.2 Skæringspunktet mellem udviklingsamarbejde og erhvervsaktiviteter	24
3.3. Styrkelse af demokrati, god regeringsfølelse, retssikkerhed og respekten for alle menneskerettigheder	25
3.3.1 Fokusområde c): Støtte til kravet om god regeringsfølelse og menneskerettigheder for alle	25
3.3.2 Fokusområde d): Regional fred og stabilitet.....	27
4. Øget kultursamarbejde og kulturudveksling	27
Anneks 2: Danmarks udviklingsaktiviteter i Tanzania.....	30

Resume

Tanzania har gjort betydningsfulde fremskridt siden landet opnåede uafhængighed i 1961. Tanzania er stadig et lavindkomstland, men det har prioriteret udviklingen af de sociale sektorer, som adgang til rent vand, sundhedsydelser og ikke mindst grundskoleuddannelse.

Produktive sektorer som landbrug og vækst drevet af den private sektor, har ikke tidligere haft prioritet. Derfor har væksten i de produktive sektorer haft svært ved at holde trit med Tanzanias høje befolkningstilvækst.

Tanzanias resultater understreger, at investeringer i mennesker og i menneskelig udvikling kræver en lang tidshorisont – ikke mindst i et land som Tanzania, hvor udgangspunktet er dårligt. Der er stadig mange grunde til et fortsat tæt samarbejde mellem Danmark og Tanzania. Det tidligere samarbejde har lagt et solidt fundament for et stærkt fremtidigt partnerskab, som i fremtiden vil inkludere nye områder, som økonomisk diplomati og politisk samarbejde i internationale fora på vigtige områder, som kampen mod pirateri og arbejdet for demokrati og sikkerhed.

Der er nået meget i samarbejdet – og den tillid, der er blevet skabt gennem de sidste 50 år, har givet Danmark en enestående position med henblik på at fastholde en rolle som en aktiv partner, der i samarbejde med Tanzania arbejder for at støtte de udviklingsmål, Tanzania har opstillet.

Danmark og Tanzania

Introduktion, resultater og fremtidsvisionen

Danmarks samarbejde med Tanzania er gammelt, stærkt og hele tiden under udvikling. Tanzania blev i 1963 Danmarks første afrikanske partner i udviklingssamarbejdet. Det var allerede året efter, at Folketinget vedtog den første danske lov om internationalt udviklingssamarbejde, og kort efter, at det tanzaniske fastland, det daværende Tanganyika, blev uafhængigt.

I løbet af de 50 år, der er gået siden, er Tanzania uden diskussion det land, der har modtaget mest udviklingsbistand fra Danmark, i alt mere end 14 milliarder kroner. Tanzania er også i dag en af de vigtigste partnere i dansk udviklingssamarbejde, og det vil landet fortsat være på mellemlangt sigt. Gennem alle de 50 år har Danmarks hovedmålsætning været at bidrage til Tanzanias egne bestræbelser på at opbygge og udvikle den tanzaniske nation samt at bidrage til kampen mod den massive fattigdom.

Med støtte fra Danmark og andre udviklingspartnere er der skabt mange gode resultater i Tanzania. For at nævne nogle få, er Tanzania i dag et af de mest stabile og fredelige demokratier i Afrika, og den succes, landet har opnået i opbygningen af den nationale stat, overgås intet andet sted i Afrika. Der er sket store forbedringer i de lovgivningsmæssige og institutionelle rammer for at fremme god regeringsførelse, og oppositionspartierne, medierne og civilsamfundet har i dag større frihed end på noget andet tidspunkt i Tanzanias historie. Landet har også oplevet imponerende og stabile økonomiske vækstrater gennem de seneste årtier blandt andet på grund af effektiv makroøkonomisk styring og bistand fra udviklingspartnere. Tanzania er i dag en af verdens 20 hurtigst voksende økonomier.

Danmark har spillet en rolle som katalysator blandt andet i opbygningen af en stærk finansiel sektor. Tanzanias allerede stærke, økonomiske vækst forventes i de kommende år at blive endnu stærkere på grund af landets rige naturressourcer, og det giver landet bedre forudsætninger end tidligere for at mindske den økonomiske fattigdom, og det er der stadig et voldsomt behov for. De mest imponerende resultater i det langvarige samarbejde findes på de områder, der har modtaget mest bistand, og ses i væksten i befolkningens adgang til offentlige ydelser. Betydelig støtte fra Danmark og andre samarbejdspartnere har været med til at sikre en hurtig og omfattende udvidelse af befolkningens adgang til sociale ydelser som sundhed, uddannelse og adgangen til vand. Det er en udvikling, der også har ført til markante resultater i kampen mod fattigdom forstået i bred forstand. Fattigdommen er nemlig ikke kun økonomisk men omfatter også manglende adgang til offentlige ydelser som sundhed og uddannelse. Samlet set er erfaringerne fra 50 års samarbejde gode, og der er et solidt grundlag for det fremtidige samarbejde.

Behovet for fortsat samarbejde og udviklingsstøtte er åbenbart. Tanzania er fortsat et af verdens fattigste lande. Næsten en tredjedel af befolkningen lever i ekstrem fattigdom, og uligheden vokser hurtigt både målt i indkomster og i adgangen til og kvaliteten af de sociale ydelser. Det vil kræve meget stærke og nyskabende indsatser, at nå den tanzaniske regerings vision om, at Tanzania skal være et mellemindkomst-land i 2025. Tanzania er i dag ved en korsvej, og de næste 10 år bliver afgørende for landets fremtid. De valg, der tages, vil afgøre indkomst- og formuefordelingen blandt fremtidens generationer. Og hvis de rette valg ikke træffes, vil det udfordre landets mangeårige tradition for fredelig sameksistens mellem mange og meget forskellige etniske og religiøse grupper.

1.1. Visionen for det fortsatte partnerskab

I lys af de sidste 50 års gode resultater og det store behov for fortsat støtte, vil Danmark fortsat være en stærk og engageret partner med Tanzania. Denne landepolitik giver udtryk for den danske regerings syn på de aktuelle og fremtidige udfordringer og muligheder i Tanzania, og det præsenterer de strategiske målsætninger i det fortsatte partnerskab samt i udvalgte tematiske samarbejdsområder.

Den overordnede vision i det fremtidige partnerskab med Tanzania er at gøre det muligt for alle tanzaniere at tage aktivt del i landets udvikling og at sikre en fortsættelse af landets lange tradition for fredelig sameksistens, demokrati og udvikling. Med dette overordnede mål er de tre strategiske hovedmålsætninger i Danmarks samarbejde med Tanzania at bistå og fremme den tanzaniske regerings bestræbelser på at: 1) reducere fattigdom og ulighed og sikre lige adgang til kvalitetsprægede sociale ydelser, 2) fremme inkluderende grøn vækst og beskæftigelse, og 3) styrke demokrati, god regeringsførelse, retssikkerhed og respekt for alle menneskerettigheder. For at nå disse strategiske mål vil der blive lagt særlig vægt på at opnå konkrete resultater indenfor følgende fokusområder: a) Sundhedssektoren, b) Landbrugssektoren, c) Kravet om at sikre god regeringsførelse og menneskerettigheder for alle, d) Regional fred og stabilitet.

Udviklingsbistanden vil fortsat være et væsentligt element i samarbejdet, men dansk udviklingsbistand skal i stigende grad spille en rolle som katalysator for at fremme de nødvendige forandringer og fremskridt inden for nøgleområder, og bistanden skal være en løftestang for andre former for offentlig og privat støtte og samarbejde. Derudover vil det dansk-tanzaniske samarbejde blive styrket på andre områder, og det gælder ikke mindst handelsrelationerne og det politiske samarbejde, både regionalt og globalt.

2. De aktuelle og kommende udfordringer og muligheder i Tanzania

Tanzania har gennemgået en imponerende politisk og økonomisk udvikling og har oplevet fremgang i social velfærd, men landet står stadig overfor betydelige udfordringer i sin udvikling, herunder ikke mindst på centrale områder som økonomisk fordeling, befolkningstilvækst, korruption og adskillelse af parti og stat. Samtidig opstår der nye muligheder, som har potentiale til at blive helt afgørende for de nødvendige forandringer og reformer.

2.1 Fattigdom og ulighed – høj vækst, men ikke for alle

Tanzania har været en makro-økonomisk succes i næsten to årtier. Den økonomiske vækst voksede fra omkring 3,5 % årligt i 1990'erne til 7 % årligt i 2000-tallet. Vækstraterne har trods finanskrisen været bemærkelsesværdigt stabile de sidste ti år, og de ventes at fortsætte eller endda blive endnu højere i den nærmeste fremtid. Samtidig har landet oplevet stor befolkningstilvækst – fra 11 millioner indbyggere ved uafhængigheden til omkring 45 millioner i 2012. Befolkningstilvæksten er fortsat stor, næsten 3 % årligt, og hvis væksten fortsætter på det niveau, vil der være 53 millioner tanzaniere i 2018 og 100 millioner i 2042.

Den økonomiske vækst og årtier med massiv international bistand har skabt mange gode resultater. Men det er vigtigt at huske, at væksten startede fra et meget lavt niveau, og fattigdommen i Tanzania har vist sig at være utroligt svær at få bugt med. Med et årligt bruttonationalprodukt (BNP) pr indbygger på \$532 (2011) og et Human Development Index, hvor Tanzania rangerer blandt de 20 % dårligst placerede lande, er Tanzania et af de 15

fattigste lande i verden. Mere end to tredjedele af befolkningen lever under den internationalt anerkendte fattigdomsgrænse på \$1,25 pr. dag, og næsten 90 % lever for under to dollar dagligt. Omkring en tredjedel lever under, hvad man betegner som ”de elementære behovs fattigdomsgrænse”, der svarer til en købekraft på \$0,96 US eller ca. 6 kroner pr. dag¹. Med denne grænse som målestok var der et moderat fald i fattigdommen fra 39 % af befolkningen i 1992 til 34 % i 2007 og Tanzanias regering håber, at kunne vise en yderligere reduktion på 5-8 procentpoint i 2012. Selv hvis dette skulle være tilfældet er antallet af fattige mennesker ikke faldet nævneværdigt. Andre data peger på, at der ikke har været noget nævneværdigt fald i fattigdommen siden 2007. Officielle undersøgelser viser, at uligheden har været konstant fra 2001 til 2007 (Gini 0.35), men andre opgørelser viser, at uligheden er vokset omkring 20 % i samme periode.² Man kan få et billede af ulighedens omfang ved at se på statistikken, der viser, at de rigeste 20 % af Tanzanias befolkning står for 42 % af det samlede forbrug, mens de fattigste 20 % kun forbruger 7 %.

Den beskedne reduktion i fattigdommen viser, at den økonomiske vækst ikke er nået langt og bredt ud. Væksten er koncentreret i telekommunikation, finansielle ydelser, detailhandel, mineudvinding, turisme, byggeri og fremstilling. Væksten var tidligere i høj grad drevet af offentligt forbrug og international bistand, men det er ikke tilfældet mere. Væksten skabes i dag primært i den private sektor, men de sektorer, der har oplevet høj vækst, er gennemgående kapitalintensive og koncentreret i de større byområder. Væksten har stort set været virkningsløs overfor de to store udfordringer, som er at skabe mere arbejde og flere job i alle dele af samfundet og forbedrede indtægter for det store flertal.

En hovedårsag til, at fattigdommen ikke er reduceret trods den økonomiske vækst, er, at det ikke er lykkedes at øge produktiviteten i landbruget gennem de seneste årtier. Tanzania er stadig overvejende et landbrugsland, og tre fjerdedele af befolkningen lever i landområderne. 80 % af Tanzanias fattige lever i landhusholdninger. Væksten i landbrugssektoren er fortsat lav, kun på omkring 4 % om året, og i landområderne kan væksten i produktionen knapt nok holde trit med væksten i befolkningstallet. Fødselstallene på landet er høje (6,1 fødsler i gennemsnit pr. kvinde mod 3,7 i byområderne). Mens donorerne og regeringen har brugt store ressourcer på at forbedre de sociale sektorer, er der ikke givet en tilsvarende nødvendig støtte til landbruget og andre produktive sektorer. Manglende sikringer mod at de traditionelle brugere i landsbyerne kan fratages deres jord, er et af de væsentlige spørgsmål, som medfører, at investeringer, der kunne øge produktiviteten, holdes tilbage. Forarbejdningen af fødevarer og andre landbrugsprodukter og andre former for fremstilling er også meget begrænset i landområderne, og det betyder, at der er meget få beskæftigelsesmuligheder.

Tanzania oplever af samme grund en betydelig afvandring af yngre mennesker fra de lavproduktive landområder til byernes uformelle servicesektorer, hvor produktiviteten imidlertid er lige så lav. Arbejdsløsheden er høj og tilsyneladende i hastig vækst, især i byområderne og blandt de unge. Den officielle arbejdsløshed er på 12 % og højest i byerne. I Dar Es Salaam er den helt oppe på 32 % (2006). Derudover er omkring en tredjedel af dem, der er i arbejde, såkaldt ”arbejdende fattige” (working poor) – de har formelt set arbejde, men

¹ I en husholdningsbudgetundersøgelse anvender Tanzanias regering en anden fattigdomsgrænse end den internationale standard på \$1,25 om dagen. Regeringens grænse er baseret på en vurdering af, hvad det koster at opfylde behovet for et elementært forbrug, og den svarer til \$0,96 om dagen.

² Theil indekset viser en vækst i uligheden på 19 % og Palma Ratio en vækst på 21,8 %. Begge beregninger er baseret på data på husholdningsbudgetundersøgelsen. Det er beregningen af Gini koefficienten også.

deres indtægt ligger under de elementære behovs fattigdomsgrænse på \$0,96 pr. dag. De arbejder ofte enten i landbruget eller i byerne i den uformelle servicesektor i lavproduktive deltidsjobs. Det skønnes, at der kommer 700.000 nye unge tanzaniere ud på arbejdsmarkedet hvert år, men kun en brøkdel af dem har en realistisk chance for at få et stabilt job, der giver mulighed for at forsørge en familie. Strømmen fra land til by vil fortsætte i de kommende år, og Dar Es Salaam er en af de byer i Afrika, der har den hurtigste vækst.

I skarp kontrast til den stort set uforandrede ekstreme fattigdom, oplever Tanzania i disse år en vækst i den lille middelklasse i byerne. Det er en relativt lille gruppe, der kun tæller omkring 10 % af befolkningen, men den har voksende købekraft og betydelig politisk indflydelse, og den stiller politiske og økonomiske krav – til billig elektricitet, importerede varer og bedre sociale ydelser og infrastruktur i byområderne. Regeringen arbejder hårdt for at leve op til disse krav, for eksempel via store tilskud til billig elektricitet, omfattende skattefravigelsesregler for udenlandske og lokale firmaer og regeringsansatte, samt store skattefrie diæter til embedsmænd. Regeringens forsøg på at tilfredsstille middelklassen risikerer imidlertid at øge uligheden i samfundet yderligere frem for at mindske den. Det kan true den fortsatte fred og stabilitet og den sociale sammenhængskraft i Tanzania.

Efter de seneste store fund af gasreserver, udover de allerede kendte store forekomster af mineraler, er Tanzanias økonomiske udsigter på langt sigt lovende, og fundene tiltrækker allerede udenlandske investorer. De positive økonomiske resultater af udvindingen af naturressourcerne vil dog ikke for alvor vise sig før om en halv snes år, og det er helt afgørende at sikre den makroøkonomiske styring indtil da. Regeringen har i de senere år øget sin låntagning både i form af normalt forrentede og lavt forrentede, koncessionelle lån, og som konsekvens af den øgede låntagning er Tanzanias offentlige gæld på kun 4 år vokset fra 28 % af bruttonationalproduktet til 40 %. Gælden vokser fortsat hurtigt, og udgifterne til at forrente og afbetale gælden vokser tilsvarende. Den finansielle bæredygtighed er endnu ikke truet, men det bliver stadig vigtigere at holde øje med håndteringen af gælden, og der er stærkt brug for en markant styrkelse af kontrollen med de offentlige investeringer. Ikke mindst er der brug for større åbenhed og gennemskuelse i offentlige kontrakter og offentlige indkøb.

2.2 Social udvikling

Fattigdom kan ikke alene måles ved at se på indkomstfordeling og fordelingen af formuer. De officielle statistikker fokuserer kun på det private forbrug og undervurderer betydningen af forbruget af offentlige ydelser. Dermed undervurderer statistikkerne også de forbedringer, der er opnået gennem de seneste mange år. Tanzanias regering har valgt at bruge meget betydelige ressourcer på at sikre offentlige ydelser til befolkningen, og i konsekvens af den prioritering er adgangen til vand, uddannelse og sundhedsydelser forbedret betragteligt over de seneste årtier. Tanzania er i konsekvens af den udvikling fra 2006 til 2013 rykket 7 pladser op på det indeks over menneskelig udvikling (HDI), der hvert år udarbejdes af FN's Udviklingsprogram UNDP. Tanzania har også gjort fremskridt i bestræbelserne på at nå FN's såkaldte årtusindmålsætninger (MDG).

Specielt på uddannelsesområdet har Tanzania satset stærkt, og der er opnået store forbedringer i befolkningens adgang til grundskoleuddannelse. Tanzania er i dag et af de få lavindkomstlande, der er tæt på at nå målet om at sikre grundskoleuddannelse for alle. Der har også været fremskridt i bestræbelserne på at reducere uligheden mellem piger og drenge i adgangen til uddannelse, samt i kampen mod HIV/AIDS, malaria og en række andre

sygdomme. I sundhedssektoren er det generelt lykkedes at udbrede adgangen til grundlæggende sundhedsydelser, og resultaterne ses blandt andet ved, at flere børn overlever. Der har været fald, både i det antal børn, der dør inden for det første år efter fødselen (den officielle børnedødelighed) og i dødeligheden inden for de første 5 år af barnets liv. Der er dog fortsat en voldsom udfordring i at få reduceret den store mødredødelighed. De offentlige udgifter til uddannelse er vokset betragteligt over de seneste år, hvorimod udgifterne til sundhed har været faldende, både når de måles i realværdi og som andelen af det samlede nationalbudget.

På tværs af de sociale sektorer er der et voldsomt og vedvarende behov for at øge kvaliteten af de ydelser, der tilbydes. Den massive udvidelse af dækningen, og forsøget på at nå ud til alle med uddannelse og sundhed, ser over hele linjen ud til at have påvirket kvaliteten negativt. Nye studier viser omfattende og vedvarende kvalitetsproblemer både i grundskoleundervisningen og på de højere skoleniveauer, og konsekvenserne er, at eleverne forlader skolen med helt utilstrækkelige kundskaber. I 2012 dumpede 60 % af de studerende ved eksamenerne i de offentlige sekundærskoler (niveauet over grundskolen).

Kvaliteten i de primære sundhedsydelser er negativt påvirket af en hel række faktorer, heriblandt mangel på sundhedsarbejdere og en meget uens fordeling af sundhedsarbejderne ud over landet, dårlig adgang til helt basal medicin og dårlig infrastruktur. Det hele påvirkes yderligere af, at der hele tiden bliver flere og flere mennesker. Et af mange udtryk for, at kvaliteten af sundhedsydelserne er for ringe, ses i den kendsgerning, at der kun har været en meget lille stigning i den andel af kvinderne, der føder på en offentlig sundhedsinstitution. I 2004 var det 47 % af Tanzanias kvinder, og 6 år senere i 2010 var det kun steget til 50 %.

Det er de seneste år lykkedes regeringen at reducere manglen på sundhedsarbejdere fra et niveau, hvor 65 % af stillingerne i 2007 stod ubesatte, til 2011, hvor der "kun" manglende 41 %. Det er markant bedre, men det er stadig kun lidt over halvdelen af stillingerne, der er besat.

Adgangen til sociale ydelser er stadig meget ujævnt fordelt. Hvad enten det gælder sundhed eller uddannelse, er der stor ulighed både i adgangen til ydelser og i fordelingen af de offentlige udgifter til forskellige grupper i samfundet. Det handler om forskelle mellem rig og fattig, om hvor man bor i landet og om forskelle mellem land og by. Som eksempel er antallet af sygeplejersker i sundhedstjenesten i forhold til befolkningens størrelse 30 gange større i det bedst stillede distrikt i landet, end det er i det dårligste. Mere end halvdelen af alle Tanzanias læger arbejder i Dar Es Salaam. Det er derfor heller ikke overraskende, at der i Dar Es Salaam er 3 gange så mange kvinder som i resten af landet, der vælger at føde på en sundhedsklinik. Det viser, hvor vigtigt det er, at have stærkt fokus på at forbedre kvaliteten og den lige adgang for befolkningen til de sociale ydelser. Det er faktorer, der i nogen grad er blevet overset med årtusindmålsætningernes (MDG's) fokus på at nå så mange som muligt.

2.3 Fred, stabilitet og demokrati

Tanzania er stadig – med landets flerpartidemokrati og en sekulær stat – et stabilt land i en ustabil region. 50 års fredelig sameksistens, uden borgerkrige, væbnede konflikter eller militærkup, gør indtryk. Denne rekord er, sammen med Tanzania's historiske rolle i panafrikanismen og støtten til talrige afrikanske uafhængighedsbevægelser, en vigtig årsag til, at landet er en nøglespiller på Afrikas politiske scene. I vid udstrækning er det "nationens grundlægger", Nyerere, og regeringspartiet Chama Cha Mapinduzi (CCM), der har ansvaret

og æren for den enestående og fredelige opbygning af en afrikansk nation. Tanzania's historie er præget af religionsfrihed, og der er en lang og en stærk tradition for tolerance og fredelig sameksistens mellem forskellige trosretninger og etniske grupper. Traditionen for at være en etparti-stat er også lang, og endnu i dag mere end 20 år efter indførelsen af flerpartidemokrati er den proces, som skal føre til adskillelsen af staten og partiet, ikke afsluttet, og det er en af Tanzanias store udfordringer.

Regeringspartiet CCM har styret landet siden uafhængigheden og har fortsat absolut flertal i Parlamentet. Støtten til oppositionen har dog været stigende gennem de senere år, især på grund af interne konflikter i CCM og offentlig utilfredshed med, at det går så langsomt med at få gjort noget ved de sociale og økonomiske udfordringer. Selvom Tanzania er blevet mere pluralistisk, er det usandsynligt, at CCMs greb om magten for alvor vil blive udfordret indenfor dette årti. Helt uafhængigt af, hvordan det er gået økonomisk, har CCM altid haft en meget stærk og traditionel base i de fleste landområder, og det er svært for andre politiske partier for alvor at gøre sig gældende her. Meget vil afhænge af, hvordan partiet håndterer den stigende frustration især blandt de unge. Denne frustration har skabt et miljø, der gøder fremvæksten af mere radikale og mindre fredelige og kompromissøgende ledere, end dem Tanzania normalt har skabt. Der er i dag langt flere tilfælde af åben fjendtlighed og voldelige sammenstød mellem politiske partier, religiøse grupper og myndigheder end tidligere. Offentlige ansatte embedsmænd har også strejket, og konflikter, der var ukendte i Tanzania for ti år siden, er i det hele taget ved at blive almindelige.

Tanzania er stadig på god fod med de fleste nabolande, og der er ingen væsentlige ydre trusler mod landet. Pirataktiviteten på Afrikas østkyst er reduceret meget betragteligt i forhold til situationen i 2010, blandt andet som følge af øget international flådetilstedeværelse og øget brug af private sikkerhedssystemer. Piraternes tilstedeværelse udgør dog stadig en alvorlig trussel imod skibsfarten til og fra Tanzania, og de påvirker derfor også de nabolande uden kyststrækning, der betjenes af havnen i Dar Es Salaam.

2.4 Zanzibar – en særlig udfordring

De udviklede relationer mellem det delvist selvstændige Zanzibar og unionen, der omfatter hele Tanzania, er et vigtigt tema i Tanzanias indenrigspolitik, ikke mindst i lyset af planerne om grundlovsændringer. Mange zanzibarere har stærke ønsker om øget autonomi for Zanzibar. Den eksisterende struktur, hvor unionen har ansvaret på centrale områder som udenrigs- og sikkerhedspolitik, mødes i stigende grad af folkelig modstand. Og på grund af de betydelige gasfund ud for Zanzibars kyst er der særlig utilfredshed med, at unionen også har det overordnede ansvar for naturressourcerne.

Uafhængighedspartiet Civic United Front (CUF) har traditionelt været det vigtigste oppositionsparti i Zanzibar, men det gik i 2010 ind i en samlingsregering med CCM. Regeringen kunne i begyndelsen glæde sig over bred folkelig støtte, men den opfattes nu i stigende grad som ineffektiv, og samtidig har CUF's regeringsdeltagelse svækket den folkelige støtte til partiet. Partiet er præget af interne stridigheder, og der er opstået et vist vakuum i oppositionens politik. Det vakuum søges nu opfyldt af populistiske bevægelser, og der er en risiko for, at den politiske scene i Zanzibar overtages af fortalere for radikale organisationer, som den stadigt mere populære bevægelse Uamsho, der kæmper for at fremme islamiske principper og ønsker Zanzibars totale uafhængighed. Zanzibar oplever voksende religiøse spændinger og flere voldelige sammenstød mellem radikale islamiske grupper og myndighederne. Grundlovsrevisionen ventes, når en regeringsnedsat kommission

har afleveret sin rapport senere i 2013. En revision vil formentlig resultere i et mere uafhængigt Zanzibar, og det vil udover de politiske ændringer også skabe en betydelig ændring i øernes økonomiske situation – særligt hvis ændringerne fører til, at man fjerner traditionen for, at Zanzibar får økonomisk hjælp med penge fra unions-budgettet.

2.5 Menneskerettigheder og retssikkerhed

I et regionalt perspektiv har Tanzania stadig en relativt positiv status på menneskerettighedsområdet. Landet har ratificeret de fleste af de internationale menneskerettighedsrelaterede instrumenter, og der er skabt institutionelle rammer for støtte til demokratisk regeringsførelse og til den faktiske sikring af menneskerettighederne. Efter FN's seneste regelmæssige periodiske bedømmelse af menneskerettighedernes status i Tanzania i 2011, accepterede regeringen en række af de anbefalinger, som bedømmelsen medførte. Det ses som et tegn på, at Tanzanias regering fortsat vil søge at forbedre menneskerettighedssituationen. Men trods de positive overordnede rammevilkår er der stadig plads til meget betydelige forbedringer af de faktiske menneskerettigheder for almindelige mennesker.

Grundloven sikrer de grundlæggende civile og politiske rettigheder, herunder forsamlingsfrihed og ytringsfrihed. Civilsamfundet og medierne har spillet en langt større rolle i indenrigspolitikken i de seneste år, og det har ført til, at regeringen har øget overvågningen. Ytringsfriheden, retten til frie informationer og mediernes frihed er reguleret via en forældet lovgivning, som gør det muligt for regeringen at forbyde kritiske aviser, og flere har været forbudt i perioder Selvcensur finder også sted. Domstolene er relativt uafhængige, men det har skabt bekymring, at der er eksempler på, at Tanzania ikke har levet op til internationale standarder for fair rettergang, og korrupsion er fortsat en stor udfordring. Mangel på kapacitet og ressourcer, også til juridisk bistand, er en yderligere hindring for, at majoriteten af borgere har reel adgang til retssikkerhed baseret på rettidig og retfærdig behandling af deres sager. Lejlighedsvis er der stadig eksempler på lynchjustits og henrettelser uden rettergang.

Mens der har været bestræbelser på at fremme den praktiske gennemførelse af økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, er det stadig en stor udfordring at nå et niveau, hvor man kan sige, at de er fuldt gennemført. Arbejdsløsheden er høj, og internationale arbejdsstandarder gennemføres eller efterleves ikke effektivt. Uligheden mellem kønnene er dybt forankret i sociale og kulturelle traditioner, og vold mod kvinder og børn, vold i hjemmet, kvindelig omskæring og børnearbejde er fortsat uhyre udbredt. Der er også fortsat stor bekymring over manglende sikring af seksuelle og reproduktive rettigheder med den konsekvens, at der, trods forbedringer, fortsat er høj børnedødelighed, høj dødelighed for børn under 5 år og høj mødredødelighed, selv om disse dødsfald kan forebygges. Der er også et meget højt antal teenagegraviditeter, og kvinder mangler adgang til information og ordentlig hjælp til familieplanlægning og andre ydelser indenfor reproduktiv sundhed.

Minoritetsgrupper, som LGBTI (lesbiske, bøsser, biseksuelle, transseksuelle og interkønnede), samt albinoer og grupper af oprindelige folk oplever fortsat diskrimination i det tanzaniske samfund.

2.6 God regeringsførelse, den offentlige sektors kapacitet og problemerne med korrupsion

Tanzania ligger på et gennemsnit i globale indeks, der rangordner lande ud fra idealerne om

god regeringsførelse. Et af fremskridtene er, at borgerne i samfundet begynder at kræve mere indsigt og indflydelse end før. Befolkningen, parlamentet, medierne og civilsamfundet forlanger i stigende grad, at regeringen optræder ansvarligt og er parat til at stå til regnskab overfor befolkningen. Der er også for nylig sket fremskridt omkring mere åbne og gennemsigtige budgetter og bedre adgang til informationer for befolkningen, men det politiske miljø er fortsat domineret af topstyring.

Regeringen er konstant udfordret i spørgsmål om effektivitet samt retssikkerhed, og kampen imod korruption er fortsat en af Tanzanias store udfordringer. Årtiers reformer af den offentlige sektor har medført, at Tanzania scorer relativt bedre end de fleste andre afrikanske lande med hensyn til styring af de offentlige finanser (Public Financial Management PFM). En lang række love, kontrolorganer og systemer er vedtaget og gennemført over de seneste 15 år. Systemerne til regulering af og kontrol med offentlige indkøb lever op til internationale standarder, men det er fortsat en udfordring at sikre, at disse standarder overholdes. Offentlige budgetter er blevet mere gennemsigtige og åbne, men borgernes aktive engagement i disse spørgsmål er fortsat beskedent. Den nationale rigsrevisions (National Audit Office's) kapacitet til at føre tilsyn er forbedret, og revisionens rapporter diskuteres i offentligheden og i parlamentet, men det er fortsat en udfordring at sikre, at revisionens anbefalinger følges op.

Regeringen har over de sidste ti år haft succes med indsatsen for at øge statens skatteindtægter, og det er til dels sket via en mere effektiv skatteadministration. Den samlede opkrævning svarer til omkring 18 % af bruttonationalproduktet (BNP), og det er højt efter afrikanske standarder. En af de fremtidige udfordringer er at revidere skattepolitikken, så skattebyrden bliver fordelt bredere i samfundet. Det giver særlig anledning til bekymring, at forskellige former for skattefritagelser og undtagelser skønnes at føre til et årligt tab svarende til 4 % af BNP. Derudover bidrager det meget komplicerede og uigennemskuelige skatteundtagelses- og fritagelsessystem til at forværre korruptionen. En rationalisering af systemet og en reduktion i mængden af undtagelser forudsætter en omfattende teknisk og faglig indsats, men det er mindst lige så vigtigt, at der er politisk vilje og beslutsomhed.

Korruption er fortsat en central og alvorlig udfordring for Tanzania, både hvad angår god regeringsførelse og for hele den samfundsmæssige udvikling. Alle nationale og internationale undersøgelser af korruptionens omfang konkluderer, at alle sektorer i økonomien både er præget af den daglige småkorruption og af korruption i stor målestok. Det gælder leveringen af offentlige ydelser, udvindingen af naturressourcerne, industriproduktionen og forretningslivet, og det giver naturligvis anledning til stor bekymring. Den formelle anti-korruptionslovgivning og de institutioner, der er skabt for at bekæmpe korruption, står mål med indsatserne i de fleste afrikanske lande. Derfor bør der i princippet også være gode muligheder for at sætte gang i en langt mere effektiv kamp mod korruptionen, men det forudsætter en kombination af politisk beslutsomhed og et øget aktivt engagement fra både medierne, civilsamfundet og parlamentet. Der har været nogle positive eksempler de seneste år, men det er stadig en stor udfordring at få den vedtagne lovgivning gennemført og efterfulgt i praksis. Det er ligeledes et stort problem, at meget få eksempler på korruption nogensinde ender med at blive retsforfulgt ved domstolene.

Der er nye vigtige muligheder og initiativer undervejs. Det gælder blandt andet de skridt, der er taget til at gennemføre lovgivning og standarder fra det internationale åbenhedsinitiativ for råstofudvinding EITI (Extractive Industries Transparency Index), det gælder styrkelsen af den nationale skatte- og finansforvaltning, og det gælder den positive udvikling, som

reformerne af det offentlige finanssystem har skabt muligheder for. Det er imidlertid afgørende, at der fortsat sker en styrkelse af de systemer og mekanismer, der sikrer åbenhed, ansvarlighed og gennemskuelse i det offentlige system.

2.7 Forvaltningen af naturressourcerne

Tanzania er rig på naturressourcer, og det er et af de lande i det østlige og sydlige Afrika, der procentvis har det største skovdække. Der er et rigt dyreliv, og turistsektoren er i hastig vækst. Turisme bidrager for øjeblikket med 18 % af landets bruttonationalprodukt. Mineindustrien har også oplevet høje, men stærkt varierende vækstrater, og gennem de sidste ti år har væksten i gennemsnit været på 15 % om året. Det er dog vigtigt at notere, at væksten kommer fra et lavt niveau, og mineindustrien bidrager stadig kun med mindre end 5 % af Tanzanias bruttonationalprodukt. Regeringen forventer, at det vil vokse til 10 % i 2025.

Naturressourcerne tegner sig allerede nu for en stor del af Tanzanias eksport. I 2010 udgjorde mineraleksporten alene omkring en tredjedel af Tanzanias samlede eksport.

De nye meget store fund af naturgasreserver og potentielt af olie ud for Tanzanias kyst gør råstofudvindingsindustrien endnu vigtigere end før. Den forventede øgede udvinding, eksport og hjemlige udnyttelse af Tanzanias naturressourcer har et meget stort økonomisk potentiale. Det kan være med til at løse landets langvarige energikrise, og det kan også give en markant vækst i de offentlige indtægter. De aktuelle skøn er, at når gasudvindingen kommer op i fuldt omfang, vil indtægterne fra udvindingen alene være mindst tre gange så store som den samlede aktuelle årlige officielle udviklingsbistand til Tanzania. Det er dog vigtigt at notere, at på kort og mellemlangt sigt bliver indtægterne fra gassen ikke særligt store, og det er muligt, regeringen vælger at belåne værdien af den fremtidige produktion og de fremtidige indtægter for at kunne finansiere nogle af de behov, den ønsker at opfylde på kort sigt. Det er en tendens, der dokumenteres af, at regeringen allerede har øget låntagningen meget markant.

Erfaringerne fra den eksisterende mineindustri viser, at der ikke er nogen sikkerhed for, at naturgasudvindingen fører til en masse nye jobs til tanzaniere, i hvert fald ikke, med mindre regeringen træffer markante beslutninger for at sikre det. Regeringen er opmærksom på det positive potentiale, der vil være for landets økonomiske udvikling, hvis der kan skabes koblinger fra gasudvindingen til den lokale økonomi, for eksempel i form af lokal forarbejdning og kontrakter med underleverandører. Den eksisterende skattepolitik gennemgås for øjeblikket med henblik på at bruge internationale erfaringer til at sikre nationale offentlige indtægter fra gasforekomsterne. Tanzanias politik på udvindingsområdet blev i 2012 erklæret forenelig med det internationale åbenhedsinitiativ for råstofudvinding (EITI), og gennemførelsen af den nødvendige lovgivning er indledt.

2.8 Miljøudfordringer og klimaforandringer

Tanzanias økonomi er meget sårbar i forhold til miljøet. Som eksempel har landet i stor udstrækning baseret sin elektricitetsforsyning på vandkraft, men i de senere år har elproduktionen været utilstrækkelig. Der er flere år faldet utilstrækkelig regn, og der er generelt mindre vandreserver end tidligere. Klimavariationernes betydning for Tanzanias landbrug er også meget åbenbar. Langt størstedelen af landbruget er direkte afhængigt af de årlige regntider, og der er et tæt sammenfald mellem variationer i den årlige regnmængde og forskelle i landets årlige økonomiske vækst. Omkring halvdelen af bruttonationalproduktet skabes i landbruget, og der er allerede konstateret et fald i landbrugets produktivitet, som følge af ændringer i nedbørsmønstret. I nogle regioner skaber det problemer for den samlede

fødevarerproduktion og for fødevarer sikkerheden. Tidligt i 2013 vedtog Tanzania sin første strategi for indsatser, der skal søge at mindske de negative konsekvenser af klimaændringerne.

2.9 Regional integration – SADC og EAC

Den regionale integration spiller en voksende rolle, både politisk og økonomisk. Politisk er målet at reducere risikoen for regionale konflikter, og økonomisk drejer det sig om at samarbejde om ressourceudnyttelse og markeder for at opnå samlede økonomier af tilstrækkelig størrelse med mulighed for specialisering og større konkurrenceevne. Politisk orienterer Tanzania sig fortsat især mod syd mod Southern African Development Community (SADC), mens det økonomisk især knytter sig til East African Community (EAC), der blev gendannet i 2000.

Der er forventninger til Tanzanias evne til at påtage sig politisk lederskab i forsøg på at løse nogle af regionens politiske kriser. Tanzania har engageret sig med en militær styrke i konflikten i bl.a. Sudan og Den Demokratiske Republik Congo, og det ses som et af beviserne på, at Tanzania er parat til at påtage sig en sådan rolle.

EAC er afgørende i bestræbelserne for at opnå regional økonomisk integration. Samarbejdet omfatter for øjeblikket en toldunion og et fællesmarked. Toldunionen skal, når den er endelig gennemført, føre til fælles ydre toldsatser og fri bevægelighed for varer indenfor regionen, og fællesmarkedet indebærer skabelsen af et samlet fælles regionalt marked, der på sigt vil medføre fri bevægelighed for alle produktionsfaktorer, herunder arbejdskraft og kapital. Der er også færdigudviklede planer for at skabe en Valutaunion, og det ultimative mål er et politisk forbund. I øjeblikket er hovedfokus dog på den økonomiske integration. De enkelte østafrikanske økonomier er stadig små. Det samlede bruttonationalprodukt i EAC (Kenya, Uganda, Rwanda, Burundi og Tanzania med tilsammen omkring 135 millioner indbyggere) er kun på omkring en fjerdedel af Danmarks, og Tanzanias BNP er kun 7 % af Danmarks, selv om landet har 8 gange så stor befolkning. Øget regional, økonomisk integration giver store muligheder for forbedret konkurrenceevne og vil også betyde, at de enkelte virksomheder får adgang til et langt større hjemmemarked.

Tanzania har valgt en forsigtig tilgang til integrationsprocessen, da mange tanzaniere gerne vil have mere tid til at forberede landet på en situation med fri bevægelighed for varer, arbejdskraft og kapital. Især områderne migration og ejerskab til jord er meget sensitive spørgsmål i Tanzania. Trods forsigtigheden støtter Tanzania EAC's reformdagsorden, og der er taget vigtige og lovende skridt i reformretningen, men det kan ikke udelukkes, at man kommer til at opleve et EAC med variabel geometri, hvor nogle lande bevæger sig hurtigere fremad i integrationsprocessen end Tanzania.

2.10 Udenlandsk bistand til Tanzania

Høj økonomisk vækst i offentlige indtægter, blandt andet i form af skat, har ført til en vis reduktion i Tanzania's afhængighed af udviklingsbistand, en afhængighed, der traditionelt har været meget høj. Bistanden finansierer dog stadig næsten en tredjedel af alle offentlige udgifter, svarende til omkring 8 % af bruttonationalproduktet. Det vil muligvis ændre sig dramatisk over det næste tiår, hvor fortsat høj økonomisk vækst og øgede indtægter fra naturgassen måske vil reducere udviklingsbistandens betydning.

Tanzania har været i front i de globale bestræbelser for at øge bistandens effektivitet. Et af de

centrale elementer har siden 2000 været en udvikling mod at give bistand som generel budgetstøtte (GBS) til regeringen. Den egentlige budgetstøttes samlede andel af bistanden er ikke vokset så meget som ventet, men mere end to tredjedele af al registreret udviklingsbistand (ODA) til Tanzania går på forskellige måder igennem regeringssystemet, og omkring en tredjedel er egentlig generel budgetstøtte. Den samlede udviklingsbistand til Tanzania er gennem de seneste 5 år fortsat med at stige, men der er sket en ændring mellem de forskellige bistandsformer. Relativt har der været et fald i generel budgetstøtte og en vækst i projektstøtten, mens donorenes fællesfinansiering af store programmer (basket funding) har udgjort en stabil andel af den samlede bistand.

Undersøgelser af bistandens effekt viser, at udviklingsbistanden til Tanzania virkelig har gjort en forskel på de områder, hvor man har målrettet ressourcerne. Det gælder især inden for de sociale områder, hvor hjælpen udefra også har medvirket til at få regeringen til at opprioritere brugen af egne ressourcer, og hvor den samlede indsats har bidraget til forbedringer på de områder, der er omfattet af de sociale årtusindmålsætninger (MDG). Bistanden, især i form af generel budgetstøtte (GBS) og sektorprogramstøtte, har også medført krav om og har bidraget til forbedrede nationale, finansielle systemer, og stærkere styring og regnskabsansvarlighed i den offentlige forvaltning.

2.11 Reformpresset og reformtempoet

Tanzania har gennem mange år og i samarbejde med landets udviklingspartnere gennemført centrale økonomiske reformer og reformer i den offentlige sektor. I de tidlige reformår blev der opnået mange gode resultater, men i de senere år er mange af de centrale reformer gået i stå. Det kan til dels forklares med, at andengenerations-reformer ofte er vanskeligere at gennemføre i praksis, og at kapaciteten i systemerne stadig er begrænset, men der er også en form for reformtræthed mange steder i regeringsapparatet. Tanzanias regering har erkendt, at ineffektiv gennemførelse af reformerne er en af flaskehalsene i landets bestræbelser på at nå udviklingsmålene, og som konsekvens har regeringen for nylig vedtaget den såkaldte ”Store-Resultater-Nu”-metode (Big Results Now, BRN) til reformerne for at få sat tempoet i vejret i gennemførelsen af reformer i udvalgte og vigtige strategiske sektorer.

Ideen til den nye strategi kommer fra Malaysia, og den gennemføres i en topstyret proces under præsidentens direkte kontrol. Målet er at opnå en klart tidsfølge opdelt prioritering af politiske indsatser koblet med strategisk tildeling af ressourcer til de prioriterede områder og et stærkt fokus både på den praktiske gennemførelse af beslutningerne og på kontrol med resultaterne. Der er valgt 6 sektorer som prioritetsområder i første bølge: Energi og kraftproduktion, transport, landbrug, uddannelse, vand og ressourcemobilisering. Der er forventning om, at næste bølge også vil omfatte sundhedssektoren. Beslutningerne om den nye måde at gribe reformprocessen an på, er meget nye, men det er muligt, at BRN-tilgangen kan føre til reelle forandringer og til positive resultater, specielt hvis det lykkes for regeringen at skabe en stærk institutionel mekanisme, der sikrer styring og kontrol med, at den offentlige sektor virkelig leverer de planlagte resultater.

3. De overordnede strategiske mål og de danske fokusområder i samarbejdet

Udgangspunktet i Danmarks samarbejde med Tanzania er de politiske, økonomiske og sociale udfordringer, der er beskrevet i det foregående. Samarbejdet er baseret på et dansk tilsagn om at bistå Tanzania med at gøre noget ved disse udfordringer og hjælpe til at udnytte de mange eksisterende muligheder. Danmark støtter den tanzaniske regerings overordnede udviklingsvision for 2025 og landets nationale udviklingsplaner, herunder den Nationale

Strategi for Vækst og Reduktion af Fattigdommen (MKUKUTA 2010-2015) samt den langsigtede perspektivplan (2011-2025) og dens 5 årige udviklingsplaner. Det forudses at ”Store Resultater Nu”-tilgangen vil styrke gennemførelsen af disse strategier.

De overordnede strategiske mål for Danmarks samarbejde med Tanzania er at:

- 1) reducere fattigdom og ulighed og sikre lige adgang til kvalitetsprægede sociale ydelser, specielt indenfor sundhedssektoren,
- 2) fremme inkluderende grøn vækst og beskæftigelse,
- 3) styrke demokrati, god regeringsførelse, retssikkerhed og respekten for alle menneskerettigheder.

Der er en tæt sammenhæng mellem de forskellige strategiske mål. Fred, stabilitet og demokrati har været afgørende forudsætninger for den positive udvikling i Tanzania. Fortsat fred og demokratisering, forbedringer i respekten for menneskerettighederne, retssikkerhed og god regeringsførelse vil være afgørende for den fremtidige økonomiske og sociale udvikling, for at forbedre erhvervsmiljøet og for at sikre en mere ligelig og retfærdig fordeling af offentlige ydelser. Øget erhvervsmæssigt samarbejde med nabolande og andre lande kan fremme økonomisk vækst og vil kunne skabe mere beskæftigelse. Inkluderende vækst og bedre beskæftigelsesmuligheder, specielt i landområderne, er af fundamental betydning for at mindske fattigdommen og forbedre befolkningens sociale situation, men også for at fastholde stabilitet og den historiske fredelige sameksistens mellem forskellige sociale og etniske grupper.

De følgende fokusområder er blevet valgt for samarbejdet med henblik på at nå de overordnede mål:

- a) Sundhedssektoren
- b) Landbrugssektoren
- c) Kravet om at sikre god regeringsførelse og menneskerettigheder for alle
- d) Regional fred og stabilitet

De tematiske områder er valgt på baggrund af analyser af de største udfordringer og behov, som er beskrevet tidligere i dette landepolitikpapir. Målt i penge udgør den danske bistand kun omkring 0,3 % af Tanzanias bruttonationalprodukt og kun omkring 1 % af det samlede offentlige budget. Prioriteringen af de danske indsatser er derfor baseret på en vurdering af, hvor Danmark kan spille en rolle som katalysator og være med til at få andre aktører både i den private og den offentlige sektor til arbejde for Tanzanias overordnede udviklingsmål. Samtidig ønsker Danmark, at det fortsatte samarbejde baseres på den omfattende og langvarige erfaring og den stærke position Danmark har opnået gennem mange års samarbejde netop på disse områder.

Danmark vil arbejde tæt sammen med en bred gruppe af interessenter og aktører i det omfang, de er parate til at være med til at sikre de nødvendige forandringer og reformer. Det gælder først og fremmest Tanzanias regering, men også parlamentet, civilsamfundet, medierne og den private sektor. Mere end halvdelen af den danske bistand forventes kanaliseret direkte gennem regeringssystemet – især som støtte til reduktion af fattigdommen og sikring af en mere lige fordeling af de sociale ydelser.

Den danske regering har valgt en rettighedsbaseret tilgang til udvikling, og det betyder, at Danmark systematisk vil forholde sig til de centrale menneskerettighedsprincipper som ikke-diskrimination, folkelig deltagelse, åbenhed samt økonomisk og politisk ansvarlighed på alle

de områder, hvor Danmark og Tanzania samarbejder.

Samarbejdet styres af de internationale principper for effektiv bistand. Det er principper om ejerskab, tilpasning, harmonisering, resultatorientering og gensidig økonomisk ansvarlighed. Danmark vil i videst mulig udstrækning støtte nationale udviklingsstrategier og arbejde gennem de nationale systemer.

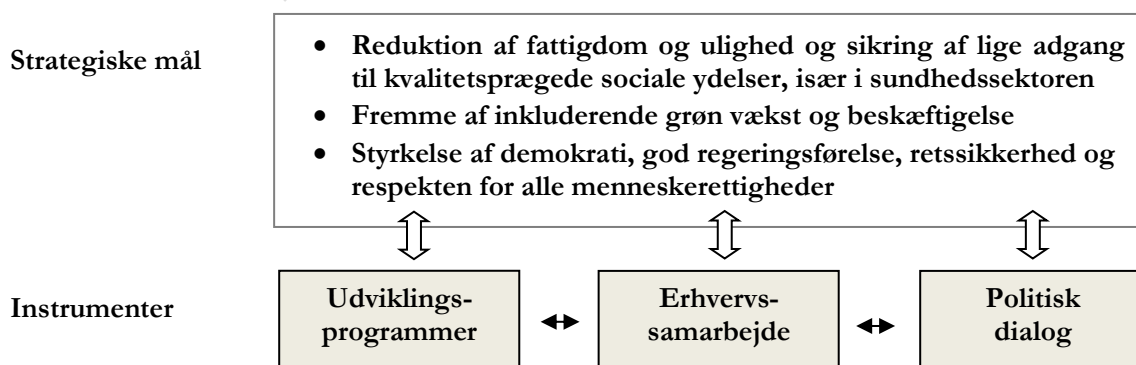
Samarbejdet med Tanzania er præget af en omfattende og veludviklet tradition for dialog og koordination. Danmark vil fortsat engagere sig aktivt i den politiske dialog med Tanzania både bilateralt og gennem de veletablerede strukturer for regeringsdialog med udviklingspartnerne. Tanzania har for øjeblikket 40 partnere i udviklingssamarbejdet. USA, Verdensbanken, Den Afrikanske Udviklingsbank, EU, Storbritannien og de nordiske lande er de største. Danmark er involveret i løbende dialog, samarbejde og koordination med disse nøglepartnere bl.a. i fællesprogrammer og i fælles finansiering (basket funding), samt i donorgruppen for generel budgetstøtte.

Danmark har et meget tæt samarbejde med EU-delegationen og med andre medlemmer af EU, og i det omfang det er muligt, er det målet at styrke dette samarbejde yderligere. Noget af det allervigtigste er samarbejdet og harmoniseringen af de forskellige bistandsinstrumenter for generel budgetstøtte (GBS), og Danmark og EU har allerede delvist samordnet metoderne. Danmark vil, også i Bruxelles, engagere sig aktivt i udviklingen af EU-politikker, der har betydning for Tanzania.

Danmark vil i stigende omfang støtte og fremme erhvervmæssigt samarbejde med Tanzania også set i sammenhæng med den voksende regionale økonomiske integration i Østafrika.

Danmark vil øge samarbejde med Tanzania om globale spørgsmål af betydning for begge lande, såsom regionale fredsbevarende indsatser, kampen mod pirateri, styrkelsen af den globale menneskerettighedsdagsorden, retssikkerhed og forbedrede handelspolitikker. Danmark vil også arbejde for at styrke samarbejdet om kulturel udveksling mellem Danmark og Tanzania.

Det danske engagement er således baseret på en integreret tilgang, hvor de forskellige individuelle elementer – udviklingsprogrammerne, det erhvervmæssige samarbejde og den politiske dialog - gensidigt forstærker hinanden for at sikre maksimal indflydelse og effektivitet. Alle tilgængelige instrumenter vil blive taget i betragtning med henblik på at nå de strategiske mål og de vil blive anvendt indenfor de relevante fokusområder for det fremtidige samarbejde, således som det beskrives i de efterfølgende afsnit.

Fokusområder

- Sundhedssektoren
- Landbrugssektoren
- Kravet om at sikre god regeringsførelse og menneskerettigheder for alle
- Regional fred og stabilitet

3.1 Reduktion af fattigdom og ulighed og sikring af lige adgang til kvalitetsprægede sociale ydelser, især i sundhedssektoren

Den danske bistand til fremme af fattige tanzanieres ret til et bedre liv vil blive målrettet mod at fremme menneskerettighederne for alle tanzaniere og fremme den måde, den økonomiske vækst skabes og fordeles på i Tanzania. Fokus vil være på tre områder: Beskæftigelse, sociale ydelser og påvirkningen af indkomstfordelingen via skattesystemet.

Formuleringen og gennemførelsen af en politik, der gavner de fattige (en pro-poor policy), og som inkluderer større kvalitet og mere ligelig distribution af sociale ydelser, er først og fremmest et ansvar og en pligt for Tanzanias regering. Regeringen har forpligtet sig positivt til at leve op til det ansvar, og Danmark vil støtte regeringen i bestræbelserne. Det dansk-tanzaniske samarbejde vil lægge vægt på god regeringsførelse, herunder mere lige forsyning med og adgang til bæredygtige sociale ydelser og udvikling af sociale sikkerhedsnet til alle tanzaniere, specielt i landområderne, og i de områder, hvor der lever oprindelige folk.

Danmark støtter Tanzanias ambitiøse langtidsvision om at være et mellemindkomstland i 2025 (Vision 2025). Det mål indebærer, at ekstrem fattigdom til den tid skal være udryddet. På kort sigt er det regeringens mål at reducere den økonomiske fattigdom til at omfatte 24 % af befolkningen i 2015.³ (Målet i FN's årtusindmålsætninger – MDG-målene - er 19 %). Regeringen vil reducere den økonomiske fattigdom ved at fremme inkluderende, bæredygtig og jobskabende vækst og udvikling. Mere konkret er det regeringens mål at skabe og sikre anstændig og produktiv beskæftigelse især for kvinder, for unge og for mennesker med handicap, samt at reducere den samlede arbejdsløshed til 5 %. Det indebærer, at der over de næste 5 år skal skabes mere end 3 millioner jobs. Bestræbelserne på at øge produktiviteten i landbrugssektoren er i den sammenhæng helt afgørende, og regeringen planlægger at øge væksten i landbruget til 6 % i 2015.

Udover en direkte reduktion i fattigdommen vil regeringen forbedre de offentlige sociale ydelser og sikre, at de når længere og bedre ud. Visionen for 2025 opstiller mål om grundskoleundervisning for alle, udryddelsen af analfabetisme og en situation med så mange højt uddannede og fagligt veltrænede tanzaniere, at landet når en kritisk masse af højt kvalificerede menneskelige ressourcer og på alle niveauer får kapacitet til at håndtere de udviklingsudfordringer, landet står overfor.

³ Regeringen bruger i sin målsætning ”de elementære behøvs fattigdomsgrænse”, der svarer til \$0,96 i købekraft pr. dag. Denne grænse er lavere end FN's grænse på \$1,25. Se note 1 og note 2.

På sundhedsområdet er målet at sikre adgang til primær sundhedstjeneste af kvalitet til alle og specielt adgang til reproduktive sundhedsydelser (herunder familieplanlægning) til alle, der har brug for det. Målet er tillige at reducere børne- og mødre-dødeligheden til en fjerdedel af det nuværende niveau. I det mellemlange perspektiv vil regeringen søge at sikre, at alle børn fra den tidlige barndom skal tilbydes før-skoleundervisning, samt at der er adgang til både grundskoleuddannelse (primærskolen) og uddannelse på det sekundære niveau for alle piger og drenge. Målet indebærer, at nettooptagelsen af børn både på førskoleniveau og i grundskolen skal være 100 %, og at der skal uddannes tilstrækkeligt mange kompetente lærere til, at der kan være én lærer for hver 45 elever i den primære grundskole og 1 lærer for hver 25 elever på det sekundære niveau.

I sundhedssektoren vil regeringen forbedre overlevelse, sundhed, ernæring og trivsel, især for børn, kvinder og særligt sårbare grupper. Danmark vil støtte regeringen i dens bestræbelser på at øge tempoet i indsatsen for at sikre kvalificerede primære sundhedsydelser til alle allerede i 2017 og med at rehabilitere og opgradere gamle primære sundhedsfaciliteter og etablere nye for at sikre størst mulig lighed og lige adgang til kvalitetssundhedstjeneste for alle tanzaniere.

Regeringens udviklingsmålsætninger er både ambitiøse og kostbare. Regeringens plan er at øge statens egne indtægter med mere end 80 % i løbet af de næste 5 år, og Danmark vil give sit bidrag til, at Tanzania Revenue Authority når dette ambitiøse mål. Det svarer til, at man vil øge statens samlede indtægter, primært gennem skatteopkrævning, fra 18 til 22 procent af bruttonationalproduktet. Hvis regeringen når målet, vil alene stigningen i de årlige skatte- og afgiftsindbetalinger i 2018 svare til mere end 25 gange den årlige danske udviklingsbistand til Tanzania. Danmark vil støtte et reformprogram, som styrker forvaltningen af de offentlige finanser og herunder forvaltningen af statens indtægter. Det er en indsats, som tillige vil være helt afgørende for at sikre en ansvarlig håndtering af den generelle budgetstøtte (GBS) og mindske den risiko, der kan være ved denne støtteform. Danmark vil fortsat lægge meget vægt på at styrke, at retssikkerheden respekteres, og at alle menneskerettighederne overholdes. Danmark vil især have fokus på åbenhed og ansvarlighed i forvaltningen og på kampen mod korruption på alle niveauer.

Samarbejdet med Tanzanias regering vil blive baseret på en udviklingskontrakt mellem de to regeringer, hvor Danmark kanaliserer økonomiske midler ind i Tanzanias offentlige budget på grundlag af den tanzaniske regerings tilslutning til principperne om god regeringsførelse og fremme af menneskerettigheder og demokrati, samt opnåelse af konkrete udviklingsmål år for år. Dette princip har til formål at sikre:

- Øget bistandseffektivitet og nationalt ejerskab, færre omkostninger til at håndtere udviklingsbistanden og større forudsigelighed i planlægningen af bistandens omfang; styrkelse af forvaltningen af de offentlige finanser og offentlige udgifter; styrkelse af den nationale planlægning og budgetproces, samtidig med, at det økonomiske ansvar flyttes fra donorerne til alle tanzaniere.
- Forbedrede kontrol- og evalueringssystemer og sikkerhed for gensidighed i ansvaret for håndteringen af bistanden.
- Styrkelse af brugen af de nationale planlægnings- og budgetteringsprocesser, og styrkelse af de lokale myndigheders kapacitet, fordi det er dem, der er i front i gennemførelsen af de strategier, der skal reducere fattigdommen.

Den rettighedsbaserede tilgang indebærer, at Danmark gennem dialog og faglig bistand specielt vil fokusere på

- at skabe stærke og inkluderende økonomiske og politiske institutioner, som kan sikre indfrielsen af rettighederne (duty bearers);
- omfordeling af samfundets ressourcer, så de i større grad anvendes til gavn for fattige og marginaliserede grupper – det gælder egentlige økonomiske ressourcer, men også offentlige goder som infrastruktur, energi, sundhed og uddannelse;
- behovet for, at væksten bliver mere bæredygtig og inkluderende ikke mindst ved, at der skabes mere beskæftigelse i landområderne.

Danmark vil føre dialog med Tanzanias regering om anvendelsen af de offentlige udgifter. Det vil blandt andet handle om prioriteringen af de sociale sektorer, og specielt sundhed, i det nationale budget. Politikken omkring indkomstfordeling, opfyldelsen af de civile og politiske rettigheder, og af de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder er også spørgsmål, der vil blive lagt vægt på i den dansk-tanzaniske dialog.

Danmark vil insistere på, at støtten fører til konkrete og målbare resultater, både i opfyldelsen af målet om generel mindskelse af fattigdommen og i opfyldelsen af regeringens udviklingsmålsætninger, samt de specifikke mål, der er opstillet i enighed mellem regeringen og dens udviklingspartnere. Den resultatorienterede tilgang er vigtig for at sikre, at det først og fremmest er Tanzanias fattige, der får gavn af den danske budgetstøtte (GBS), og den betyder, at meget væsentlige dele af budgettet bliver indefrosset, hvis de aftalte mål ikke opnås.

Social beskyttelse og sociale sikkerhedsnet

Lighed i leveringen af og adgangen til sociale ydelser er en forudsætning for, at bredere sociale sikkerhedsnet kan fungere ordentligt. De nationale bestræbelser er for øjeblikket fokuseret på at øge dækningen med sundhedsforsikringer både nationalt og lokalt, samt på at øge brugen af betalinger til lavindkomstfamilier, som er betingede, for eksempel af, at deres børn vaccineres, pigerne går i skole eller lignende. Danmark vil via budgetstøtte og sundhedssektordialog bidrage til, at de fattigste, både i offentlige og private sektorprogrammer, oplever forbedret tilgængelighed og adgang til sociale ydelser.

3.1.1. Fokusområde a) Støtte til sundhedssektoren

En del af Danmarks støtte til Tanzanias statsbudget målrettes mod sundhedssektoren. Målet er at forbedre sundhed og velfærd i de fattigste dele af det tanzaniske samfund ved at styrke de nationale (og herunder lokale) systemers kapacitet til at sikre lige adgang til kvalitetsprægede sundhedsydelser til alle. Det indebærer en fastholdelse og videreudvikling af de resultater, der er nået i forhold til FN's årtusindmålsætninger. Der vil især blive lagt øget vægt på lighed og kvalitet.

De overordnede mål nås gennem fokus på:

- Støtte til det centrale sundhedssystem, som indebærer fremme af en koordineret tilgang til resultatbaseret finansiering i overensstemmelse med de nationale og sektorbaserede strategier.
- Partnerskab mellem det offentlige og private til støtte for nye finansieringsmekanismer og nye måder at give sundhedsydelser på samtidig med, at den private sektors rolle omkring sundhedsydelser øges.

- Styrkelse af indsatser for mødres sundhed og herunder støtte til seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.
- Danmark vil fremme og operationalisere den rettighedsbaserede tilgang indenfor alle støtteformer på sundhedsområdet.

Gennem fortsat målrettet støtte til sundhedssektoren kan Danmark udnytte sin langvarige erfaring i denne sektor i Tanzania til at styrke og konsolidere igangværende aktiviteter i tiden indtil sundhed, hvis det går som ventet, bliver en prioritetssektor i den anden bølge af ”Store Resultater Nu”-initiativet. Hvis sundhed bliver en del af dette initiativ, vil det give et potentiale for en markant opprioritering af sektoren. Danmark vil gennemføre undersøgelser af de måder, sundhedssektoren finansieres på, for at sikre, at pengene anvendes så effektivt som muligt. Zanzibar er også på dette område i en særlig situation, og en mulig fremtidig støtte til sundhedssektoren i Zanzibar vil blive vurderet, når den eksisterende grundlovsproces er afsluttet.

For at mindske den meget betragtelige forskel, der er i adgangen til sundhedsydelser af kvalitet for forskellige grupper i samfundet, vil Danmark både fokusere på forsyningsiden og efterspørgselsiden. Det vil inkludere indsatser for at sikre mere lige og retfærdig distribution af ressourcer på distriktsniveau. Det er helt afgørende at sikre, at de grundlæggende sundhedsydelser er af acceptabel standard samtidig med, at de er til rådighed for alle og overalt og ydes på en måde, der også på langt sigt er økonomisk bæredygtig. Danmark vil bestræbe sig på *at* øge de ressourcer, der går til distriktsniveauet (fra 50 % til 75 % af den samlede sektor-støtte), *at* sikre mere rimelig fordeling og distribution af de samlede finansielle sundhedsressourcer, samt *at* sikre en mere lige fordeling af det professionelle sundhedspersonale til alle distrikterne.

Disse indsatser vil blive søgt fremmet gennem den politiske dialog i tilknytning til den generelle budgetstøtte. Bestræbelserne på at fremme lighed og kvalitet i leveringen af sundhedsydelser forudsætter en tæt kobling til Danmarks bredere støtte til god regeringsførelse og menneskerettigheder.

Sikringen af grundlæggende sundhedsydelser er primært regeringens ansvar. Men regeringen er langt fra alene om at levere sundhedsydelser. Private institutioner og organisationer leverer i dag omkring 40 % af de samlede ydelser, og de involverede institutioner er både religiøse non-profit-organisationer og forretningsorienterede virksomheder. De private institutioner står også for en stor del af sundhedsydelserne i de mest afsides landområder og til nogle af de fattigste dele af befolkningen. Derfor vil Danmark give en målrettet støtte til samarbejdet mellem offentlige og private partnere med henblik på at katalysere og styrke den private sektors aktive involvering i at fremme adgang, tilgængelighed og kvalitet i sundhedsydelserne.

Danmark vil, udover at støtte offentlige og private partnerskaber i byområder, støtte etableringen af offentlige-private partnerskabs-fora på regionalt niveau (i alt i 25 regioner). Det vil styrke samarbejdet mellem den offentlige og private sektor om at søge at sikre bedre adgang til og valg imellem sundheds- og sociale service-ydelser.

Det danske program bidrager til Tanzanias nationale mål på disse områder:

1. Reduktion af befolkningstilvæksten fra 2,9 % årligt (2002) til 2,7 % i 2015
2. Reduktion af mødredødelighed fra 454 pr. 100.000 levendefødte i 2010 til 265 pr. 100.000 levendefødte i 2015.
3. Vækst i andelen af fødsler under tilsyn af uddannet sundhedspersonale fra 50,6 % i 2010 til 80 % i 2015
4. Fald i den samlede fertilitet fra 5,4 i 2010 til 5 i 2015.
5. Reduktion af antallet af distrikter med færre end 3 sygeplejersker /jordemødre pr. 10.000 indbyggere fra 55 % (2012) til 34 % (2015)

3.2 Fremme af inkluderende grøn vækst og beskæftigelse

Det er Danmarks målsætning at styrke beskæftigelsen og indkomstmulighederne både for kvinder og mænd ved at støtte en grøn og inkluderende vækst i mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder (MSME'er). Den tanzaniske regering har velformulerede politikker på området, men der er kun opnået meget beskedne praktiske resultater. For at hjælpe Tanzania med at nå de ønskede resultater både i jobskabelse og fattigdomsreduktion, vil Danmark fokusere sin støtte på de ikke-statslige aktører, der har de bedste forudsætninger for at øge den økonomiske vækst, og på lokalregeringerne, der er nøglepartnere for de fleste virksomheder i landet. Støtten vil blive givet parallelt med en effektiv fortalervirksomhed fra den private sektor for reformer af vilkårene for forretningslivet. Der har allerede været betydelig succes med at udvikle økonomiske lånesystemer og modeller, der kan skabe sikkerhed for bedre adgang til lån i den private sektor. Det arbejde vil blive fortsat og udvidet.

3.2.1 Fokusområde b): Støtte til landbrugssektoren

Den danske støtte vil gå til nogle af de områder, der bedst kan bidrage til at få gang i den private sektors vækst og jobskabelse, og der vil blive lagt særlig vægt på at øge produktiviteten i landbruget og forarbejdningen af landbrugsvarer. Analyser af vanskelighederne har identificeret en række hindringer for vækst, herunder manglende adgang til markeder, manglende adgang til finansiering og manglende faglige kvalifikationer. Der vil være fokus på at skabe et donorsamarbejde om at udvikle fælles modeller, som er fleksible i forhold til behovene og rummer en bred vifte af offentlige og private interessenter og stakeholders. Alle aktiviteter vil blive sat i gang med henblik på at give den enkelte tanzanier adgang til et anstændigt arbejde, som sikrer ham og hende en indkomst, der kan give en acceptabel minimumslevestandard og muligheder for at understøtte en familie. Aktiviteterne vil være centreret om de værdikæder i produktion med tilknytning til landbruget, der har størst potentiale. Der vil være stærkt fokus på grøn vækst, især hvor der er lovende muligheder for at skabe anstændigt arbejde og anstændige indtægter til fattige i landområderne og småbyerne, herunder ikke mindst kvinder og unge. Indsatserne vil sigte mod at fjerne de strukturelle hindringer for vækst, og de vil inkludere målrettede indsatser for at udvikle faglige færdigheder.

Støtten forventes at føre til følgende resultater:

- Højere indtægter og højere produktivitet især blandt landmænd og herunder fattige landmænd
- Mere beskæftigelse, både i heltids og deltidsjobs, især i landområderne

- Større og flere faglige færdigheder og bedre jobmuligheder for de tanzaniere, der får uddannelse og træning
- Forbedret konkurrenceevne og markedsadgang for mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder (MSME'er)
- Et forbedret erhvervsmiljø specielt på grund af forbedringer i lokalregeringernes evne og kapacitet til at gennemføre de besluttede reformer af regler og regulering
- Bedre kreditadgang gennem nye forbedrede og innovative finansieringssystemer, især i landområderne.

Målet med støtten på beskæftigelsesområdet er at være med til at skabe, hvad der svarer til i hvert fald 50.000 fuldtidsjobs. I praksis vil det svare til, at der skabes mere end 150.000 deltidsjob og sæsonjob i de værdikæder, der støttes gennem programmet. Samlet er målet med støtten at opnå, at mere end 1 million mennesker får direkte eller indirekte gavn af støtten.

Danmarks rettighedsbaserede tilgang sikrer, at der er fokus på rettigheder i alle større indsatser. Partnerinstitutionernes overholdelse af menneskerettighederne vil blive vurderet, og partnerne vil blive opmuntret til at iværksætte og offentliggøre deres egne menneskerettighedspolitikker. Opfølgningen vil blive evalueret. I landbruget vil der i særlig grad blive lagt vægt på de forskellige befolkningsgruppers (herunder pastoralisternes) rettigheder og adgang til jord og vand. Valget af indsatser i de forskellige værdikæder baseres på analyser af grønne vækstmuligheder og kønsanalyser. Tanzanias strategi for at mindske de negative konsekvenser af klimaændringerne vil være en del af grundlaget.

Danmark vil også fortsat støtte den regionale økonomiske integrationsproces i Østafrika gennem støtte direkte til EAC og til TRADEMARK East Africa, der har som målsætning at øge effektiviteten i Østafrikas transportkorridorer og reducere de administrative omkostninger, så den regionale handel kan øges, og konkurrenceevnen forbedres. Det overordnede mål med den regionale støtte er mindskelse af fattigdommen via grøn vækst og fremme af beskæftigelse. Alle EAC's medlemsstater, og herunder Tanzania, vil få gavn af stærkere regional økonomisk integration, og der er taget lovende skridt i retning af at gøre Østafrika til et fælles marked og en toldunion. Fællesmarkedet og toldunionen er fundamentet for EAC-samarbejdet.

Danmark vil støtte brugen af alle tilgængelige GoGlobal-værktøjer⁴ og -instrumenter for at støtte grøn vækst og beskæftigelse i Tanzania. Det inkluderer Danida Business Finance, Danida Business Partnerships, Danish Climate Investment Fund og Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU), samt Danmarks Eksport Kredit Fond og Eksportrådet.

Tanzania anvender i stigende grad låntagning på markedsvilkår for at løse sit kreditbehov og kan derfor have betydeligt udbytte af at udnytte Danmarks forskellige former for koncessionelle lån med lavere rente. Der er også muligheder i andre sektorer end landbrugssektoren, for eksempel inden for vedvarende energi, transport og infrastruktur, affaldshåndtering, industrielt design, sundhed og forarbejdning af fødevarer. En sådan långivning vil samtidig fremme danske virksomheders investeringer i Tanzania, og det kan være med til at skabe beskæftigelse og bæredygtig vækst, især i Tanzania, men i nogen grad

⁴ GoGlobal er et samarbejde mellem Danida, Eksportrådet, Investeringsfonden for Udviklingslandene og Eksport Kredit Fonden. Se www.GoGlobal.dk

også i Danmark.

3.2.2 Skæringspunktet mellem udviklingssamarbejde og erhvervsaktiviteter

For at øge den rolle erhvervmæssige kommercielle aktiviteter kan have som støtte for grøn vækst og beskæftigelse, vil Danmark styrke synergien mellem udviklingssamarbejdet og de erhvervmæssige aktiviteter. Fokus vil være landbruget, men ikke begrænset til landbruget.

Det egentlige forretningsmæssige samarbejde mellem Danmark og Tanzania er i dag meget begrænset, og handel på rent forretningsmæssige betingelser er næsten ikke-eksisterende. Dansk vareeksport til Tanzania udgør kun 0,01 % af den samlede danske eksport (svarende til 57 millioner danske kroner i 2011). Der er dog en noget større eksport på serviceområdet i form af skibsfart og anden transport. Der er også nogle mindre eksempler på kommercielt samarbejde gennem Danida Business Partnership (DBP), som arbejder med at fremme overførsel af teknologi og viden fra danske til tanzaniske virksomheder. Danmark har som mål at få etableret 20-25 projekter gennem Danida Business Partnerships i løbet af 5 års perioden. Der vil være fokus på at styrke konkurrenceevne, virksomhedernes sociale ansvarlighed (CSR), samt grøn vækst i Tanzania. Danida Business Partnerships forventes at øge afsætningen i udvalgte landbrugsrelaterede værdikæder og at skabe omkring 4-500 nye jobs i løbet af de 5 år.

Danmark forventer også at udnytte Danida Business Finance instrumenterne til støtte for efterspørgselsdrevne investeringer på mere end 300 millioner danske kroner i bæredygtig økonomisk infrastruktur, primært i transport- og energisektorerne. Disse investeringer ventes at øge energieffektiviteten, den miljømæssige beskyttelse af havne og kystområder, samt fremme grønnere transportsystemer til afsides og fattige lokalsamfund.

På mellemlangt sigt er der potentiale for at udvikle stærkere forretningsmæssige bånd mellem Danmark og Tanzania. Nogle af de områder, der kan blive interessante for danske investorer og eksportører, er landbrug og forarbejdning af fødevarer sammen med grøn teknologi, vand og energi, og bygge- og anlægsarbejder. Fundet af energireserver giver også potentielle muligheder, og serviceeksporten vil fortsat være af betydning. I betragtning af, at der stadig kun er begrænset købekraft i den private sektor i Tanzania, vil offentlige indkøb fortsat være et vigtigt område.

Hovedsigtet i Tanzanias udenrigspolitik er at fremme og udvide landets økonomiske forbindelser med omverdenen. Det sker under den udenrigspolitiske overskrift ”økonomisk diplomati”. Tanzanias økonomiske forbindelser til Kina og Indien er af helt speciel betydning, og de styrkes og udbygges hurtigt i disse år. Samtidig er der dog også et betydeligt potentiale og tanzanisk vilje til at styrke de økonomiske relationer med andre partnere og herunder med Danmark. Danmark forventes i 2018 at have fordoblet sin eksport af varer og serviceydelser til Tanzania. På serviceområdet ventes væksten primært i skibstransport.

Forstærket regional integration vil kunne styrke danske virksomheders interesse, da en regional tilgang til Tanzania og EAC vil give adgang til større markeder, intraregional handel og investeringer, samt muligheder for at drage fordele af EAC's samordning af bureaukratiske processer og af fælles skatte- og toldbestemmelser. Selv med disse forbedringer er det dog værd at bemærke, at Østafrika – og i særdeleshed Tanzania – ikke er noget let marked at komme ind på for danske virksomheder. Det er vigtigt at have viden om det politiske, sociale og kulturelle miljø. Fornøden tålmodighed og en ganske robust

indstilling til bureaukratiske forhindringer og korrupsion kan også være afgørende for succes. Den danske ambassade i Tanzania er parat til at assistere danske virksomheder med viden på disse områder.

Tanzaniske vækstrater kan virke tiltrækkende på europæiske investorer, der oplever lav vækst på deres hjemmemarkeder, men det aktuelle tanzaniske marked for forbrugsgoder er fortsat relativt lille. Selv om de østafrikanske lande har en voksende middelklasse, er det vigtigt at huske, at væksten sker fra et meget lavt niveau, og varer produceret i Europa er stadig for dyre for det store flertal af østafrikanere. I betragtning af de høje regionale vækstrater kan markedet for udvalgte forbrugsgoder dog vokse sig interessant inden for de næste 5 til 10 år, og nogle udenlandske investorer forbereder sig for øjeblikket på den situation.

Udenrigsministeriet vil fortsat fremme handel og erhvervssamarbejde mellem Danmark og Østafrika, inklusive Tanzania. Danmarks historisk lange engagement i Tanzania betyder, at ambassaden er i en stærk position til at assistere danske selskaber inden for en bred vifte af sektorer. Danmark vil bestræbe sig på at skabe synergi mellem udviklingssamarbejde og forretningsmæssige aktiviteter ved at trække på den viden, der er skabt gennem udviklingssamarbejdet i relevante sektorer.

Hovedmål og forventede resultater ? DBP/DBF – antal ? Eksport stigning ? Ministerens kommentarer; der skal et par linjer ind om det

Ambassaden i Tanzania satser på at være en anerkendt og kvalificeret rådgiver for virksomheder i regionen ved at gøre det muligt for alle forretningsmæssige interessenter at nyde godt af alle GoGlobal værktøjerne og instrumenterne. Danmarks tilgang vil være en samtænkning af udviklingssamarbejdet, de erhvervsmæssige instrumenter og den politiske dialog for at fremme erhvervsmæssigt samarbejde mellem Danmark og Tanzania.

Det danske program bidrager til Tanzanias nationale mål på disse områder:

1. Merbeskæftigelse, specielt for kvinder, unge og mennesker med handicap
2. Halvering af arbejdsløsheden i 2015 set i forhold til niveauet i 2008

3.3. Styrkelse af demokrati, god regeringsførelse, retssikkerhed og respekten for alle menneskerettigheder

Den tanzaniske regering føler sig på det generelle plan forpligtet til at sikre ikke-diskrimination, folkelig deltagelse, åbenhed og ansvarlighed i den offentlige sektor. Men fremskridtene i de centrale reformer af den offentlige sektor lever ikke op til forventningerne, og det nødvendige pres for forandringer må nødvendigvis komme ved, at en aktiv befolkning stiller større og bredere formulerede krav om mere ansvarlige politiske systemer og politisk ledelse.

3.3.1 Fokusområde c): Støtte til kravet om god regeringsførelse og menneskerettigheder for alle

Udviklingskontrakten med regeringen i Tanzania handler om, hvordan der leveres politisk

ledelse og ydelser til befolkningen. Som et logisk supplement til den side af udviklingssamarbejdet vil Danmark også støtte efterspørgselssiden – altså civilsamfundet - i arbejdet for at fremme demokrati, god regeringsførelse, retssikkerhed og respekten for menneskerettighederne. Der er en vigtig kobling mellem på den ene side den budgetstøtte, der gør det muligt for regeringen at leve op til sine pligter, og på den anden side støtte civilsamfundets arbejde med øget indsigt i og krav til øget social ansvarlighed. Danmark vil hjælpe borgernes egne organisationer, som f.eks. Foundation for Civil Society, med at sikre de fattige en stemme i samfundet og styrke kontrolmekanismer og fortalervirksomhed på det sociale område. Kvinders rettigheder og ligestilling mellem kønnene er en integreret del af denne dagsorden, som har stor strategisk rækkevidde også i relation til befolkningstilvæksten, som er en af Tanzanias centrale udfordringer.

Dansk støtte forudses primært at gå til nøgleinstitutioner og organisationer, som kan være fortalere og som vil stille krav om god regeringsførelse, hjælpe med at sikre de kontrolsystemer, der er nødvendige i et demokratisk samfund, og i det hele taget være med til at holde regeringen ansvarlig over for borgerne. Sådanne nøgleinstitutioner kan være parlamentet, civilsamfundet, (herunder kvindeorganisationerne og organisationer, der yder juridisk hjælp og retshjælp), samt medierne og institutioner i den private sektor som f.eks. arbejdsmarkedets parter. Danmark vil vælge partnere, der er med til at fremme social ansvarlighed og åbenhed i regeringssystemet, både lokalt og nationalt, ikke mindst hvad angår brugen af offentlige midler. Valget vil også omfatte partnere, der fokuserer på, at de grundlæggende sociale ydelser skal være tilgængelige for alle, ikke mindst for kvinder, der har særlige behov ift. reproduktiv sundhed, et område som er afgørende for Tanzanias udvikling på længere sigt. Særlige indsats vil muligvis blive udviklet for at fremme tilsvarende mål i Zanzibar, der på mange måder er i en særlig situation, og som har sine egne institutioner.

Hovedmålene og de forventede resultater af den danske indsats på dette område er:

- Øget efterspørgsel efter god regeringsførelse på grund af et stærkt og højrøstet civilsamfund
- Et dybere og mere udviklet demokrati via stærkere institutionelle kontrolmekanismer
- Større respekt for retssikkerheden og menneskerettighederne
- Større gennemsigtighed og ansvarlighed gennem styrket kapacitet i centrale offentlige sektorinstitutioner.

For at nå disse mål vil Danmark bruge en kombination af politisk dialog og systematisk integration af hensyn til menneskerettighederne i alle udviklingsindsatser.

Det danske program bidrager til Tanzanias nationale mål på disse områder:

1. Fremme af fred, social sammenhængskraft, national dialog og systemer for konfliktløsning (2015)
2. Effektiv reduktion af korrupsion og af hvidvaskning af sorte penge (2015)
3. Sociale politiske og kulturelle rettigheder for alle med særligt fokus på sårbare grupper (2015)

3.3.2 Fokusområde d): Regional fred og stabilitet

Danmark støtter kravet om god regeringsførelse og rettigheder i det tanzaniske samfund, men sikringen af en fredelig demokratisk udvikling må også baseres på fremme af regional fred og stabilitet, som forudsætning for, at der kan skabes et bæredygtigt miljø for økonomisk vækst, social udvikling og politisk stabilitet. Danmark vil derfor støtte og arbejde for et tættere samarbejde om regionale og globale spørgsmål på områder, hvor Tanzania og Danmark kan have gavn af partnerskabet.

Tanzania har traditionelt spillet en vigtig udenrigspolitisk rolle i Afrika, og fortsætter traditionen – både diplomatisk og med mere end 2000 fredsbevarende tropper i Afrikas brændpunkter - og fører i dag i stigende grad også en aktiv politik i globale spørgsmål. Styrkelsen af demokratiet, den politiske stabilitet og den stabile og langvarige økonomiske vækst har skabt en platform for, at Tanzania kan agere med større sikkerhed og autoritet i regionale og globale spørgsmål. Derfor har Tanzania et potentiale for at blive en endnu stærkere partner for Danmark. Et Tanzania, der opererer med større selvsikkerhed i internationale spørgsmål, giver muligheder for et forstærket samarbejde om vigtige globale spørgsmål, som klimaændringer, menneskerettigheder og herunder kvinders rettigheder, samt kampen mod terrorisme og pirateri. Der vil i særlig grad være muligheder for samarbejde i FN og i andre store multilaterale fora. Det store udviklingsland, Tanzania, deler mange værdier med det lille udviklede land, Danmark, og i det omfang de to lande kan styrke samarbejdet om globale spørgsmål netop i disse fora, vil det være med til at understrege disse spørgsmåls vigtighed og legitimitet. I takt med at mulighederne opstår, vil Danmark aktivt søge at skabe tættere samarbejde med Tanzania om fælles udfordringer.

Tanzanias stadig vigtigere rolle i de internationale bestræbelser på at bekæmpe pirateri er en oplagt mulighed for samarbejde. Tanzania har styrket sin indsats imod pirateri, og det kan potentielt være en forløber for det regionale samarbejde, der er så stærkt brug for. Tanzania og Danmark har for nylig indgået en bilateral aftale om overførsel af mistænkte for pirateri. I konsekvens af denne aftale kan Tanzania efter anmodning fra Danmark acceptere at modtage personer, som er tilbageholdt af den danske flåde på grundlag af mistanke om pirateri. De tanzaniske myndigheder vil kunne gennemføre retslige undersøgelser og retsforfølgelse. Aftalen vidner om, at Tanzania har påtaget sig et større selvstændigt ansvar i den fælles kamp mod pirateri, og Danmark er parat til at hjælpe med diplomati og faglig bistand. Tanzania er også aktiv i det internationale arbejde for at bekæmpe kriminalitet i forbindelse med massegrusomheder og forsøg på strafunddragelse samt fremme af respekten for retssikkerhed.

Det danske program bidrager til Tanzanias nationale mål på disse områder:

1. Styrkelse af internationalt samarbejde og fredsskabelse, konfliktløsning og diplomati
2. Kontrol med immigration, indsatser mod uofficiel våbenimport og begrænsning af grænseoverskridende vold og kriminalitet.

4. Øget kultursamarbejde og kulturudveksling

Ethvert seriøst samarbejde mellem to lande bør omfatte kulturudveksling, som sikrer, at de to landes borgere møder hinanden, og som er et bidrag til gensidig anerkendelse og forståelse. I det dansk-tanzaniske partnerskab vil der blive lagt yderligere vægt på kulturelt samarbejde,

og der vil blive lagt særligt vægt på udøvende kunst med et potentiale for at nå store grupper af befolkningen i begge lande. Støtten til udøvende kunst kan i Tanzania også komme til at indeholde et mere kommercielt element. Kulturprogrammet udvikles af det danske Center for Kultur og Udvikling (CKU), der også får det danske ansvar for gennemførelsen.

4 Forskning

Der er en lang og rig tradition for forskningssamarbejde mellem Danmark og Tanzania. Samarbejdet mellem universiteterne går tilbage til 1960'erne, hvor bistandssamarbejdet startede. Det har været en konstant faktor i det dansk-tanzaniske udviklingssamarbejde i 50 år og har produceret mange gode resultater, både i form af viden i begge lande og kapacitetsopbygning i Tanzania. Danmark vil også fremover støtte forskning i Tanzania, både gennem den traditionelle ulandsforskning og gennem andre initiativer som det såkaldte Syd-drevne forskningssamarbejde og initiativer i mere direkte tilknytning til sektorprogrammerne.

6. Overvågningen af fremskridtene

Inden for hvert af de tematiske områder i samarbejdet vil der blive valgt konkrete indikatorer, der skal sikre overvågningen af gennemførelsen af programmerne og deres resultater. I så vid udstrækning som overhovedet muligt vil indikatorerne blive valgt i Tanzanias regerings egne strategier og systemer for monitorering af de udvalgte områder. Danmark vil løbende overvåge udviklingen og fremskridtene på grundlag af indikatorerne og vurdere, hvorvidt støtten fører til de forventede resultater. På hvert område vil Danmark søge at identificere de mulige risici og hvilke strategier, der kræves for at monitorere og håndtere disse risici. I løbet af perioden 2014-2018 vil der blive gennemført en samlet gennemgang og vurdering på højt niveau af hele den danske Tanzania-politik og landeprogrammet. Det vil ske med henblik på at vurdere, om de strategiske mål indenfor hvert enkelt tematisk område fortsat er relevante i forhold til de overordnede målsætninger, og om den danske støtte gives så effektivt, som det er muligt i forhold til de ønskede resultater.

Anneks 1: Fakta om Tanzania

Centrale økonomiske data	Enhed		Kilde
Areal	km2	885.800	WDR
Befolkning (2011)	Millioner	46.22	WDR
Bruttonationalprodukt BNP (2011)	Milliarder USD	23.87	WDR
Årlig økonomisk BNP-vækst (2011)	%	6.45	WDR
Bruttonationalindkomst BNI pr. indbygger (2011)	USD	540	WDR
Vækst i BNI pr. indbygger (2011)	%	3.53	WDR
Den internationale liste over hvor nemt, det er at gøre forretning. "Ease of doing business" (2012)	Placering	134	DB
Økonomiske sektorer: Værdiskabelse (% af BNP) (2011)			WDR
Landbrug	%	27.68	
Industri	%	25.07	
Fremstillingsvirksomhed	%	10.23	
Servicesektoren m.v.	%	47.25	
Offentlige udgifter (% of BNP) (2010/2011)	%	27.0	IMF
Skatteindbetalinger (i % af BNP) (2010/2011)	%	15.2	IMF
Officiel udviklingsbistand (ODA). Netto pr. indbygger (2010)	USD	65.97	WDR
Officiel udviklingsbistand. Netto. (% af BNI) (2010)	%	13.08	WDR
Gældsbetaling i forhold til eksport. (TDS/XGS) (2011)	Forhold	1.97	WDF
Centrale sociale data	Enhed		Kilde
Befolkningstilvækst. (årligt gennemsnit 2000-2010)	%	2.8	UGS
Gennemsnitlig forventet levealder (2011)	År	58.15	WDR
Børnedødelighed (Antal børn, der dør i det første leveår pr. 1000 fødsler) (2011)		45.4	WDR
Befolkningsandel, som har permanent adgang til forbedret forsyning med vand (2010)	%	54.5	NBS
Adgang til sundhedstjeneste (Procentdel uden adgang) (år)	%	Ikke opgjort	HDR
Antal læger (pr. 100.000 indbyggere) (år)	...	Ikke opgjort	HDR
15-49 årige, der er HIV-positive (2011)	%	5.8	UNAIDS
Læsekyndighed (2010)	%	73.2	WDR
Grundskoleuddannelse (% børn i skolepligtig alder, som følger undervisningen) (2007)	%	83.6	NBS
Piger i grundskoleuddannelse (% piger i skolepligtig alder, der følger undervisningen) (2007)	%	86.1	NBS
Sociale sektorer (% af offentlige udgifter) (år)	%	Ikke opgjort	WDR
Militærudgifter (% af BNP)	%	1.08	WDR
Indkomstfordelingen (i % af nationalindkomsten) (2007)			WDR
De rigeste 10% af befolkningen	%	29.61	
De fattigste 10 % af befolkningen	%	2.82	
Centrale data for miljøet	Enhed		Kilde
Den andel af landets overflade, der er beskyttet for at bevare biologisk mangfoldighed	%	Ikke opgjort	CBD/IUCN
Kuldioxid udslip pr. indbygger og forbruget af ozon-nedbrydende CFC.	Tons ODP	Ikke opgjort	UNFCCC
Centrale menneskerettighedsdata	Enhed		Kilde
Ratifikation af de væsentlige internationale menneskeretskonventioner (ialt 12)	Antal.	Ikke opgjort	OHCHR
Overholdelse af de væsentlige internationale menneskerettighedsinstrumenter	Antal	Ikke opgjort	OHCHR

NOTE: Tal i tabellen kan afvige lidt fra hovedtekstens tal på grund brugen af internationale kilder. I teksten er der i videst muligt omfang brugt nationale opgørelser..

Anneks 2: Danmarks udviklingsaktiviteter i Tanzania

Generel budgetstøtte

Danmark gav allerede i det allertidligste samarbejde direkte støtte til statsbudgettet i Tanzania. Generel budgetstøtte i den nuværende form blev dog først givet, efter at Tanzania i 2001 fik en aftale om gældslettelse. Danmark var en af de første udviklingspartnere, der tilsluttede sig et program for fattigdomsbekæmpelse via budgetstøtte – Poverty Reduction Budget Support (PRBS). Det vigtigste formål med direkte budgetstøtte var at bidrage til økonomisk vækst og reduceret fattigdom ved at støtte Tanzanias egen strategi for reduktion af fattigdommen. Siden 2001 har Danmark givet omkring 1,1 milliard DKK i generel budgetstøtte til Tanzania. Der er givet tilsagn om yderligere 615 millioner DKK i den nuværende fjerde fase af det danske program for generel budgetstøtte (GBS), der løber fra 2011-2015. I den nuværende fase ydes 80 % af den danske støtte som et fast årligt beløb, mens omkring 20 % afhænger af den årlige opfyldelse af de indgåede aftaler på udvalgte områder.

Generel budgetstøtte og flere skatteindtægter har øget statens evne til at mobilisere ressourcer og øge offentlige udgifter, og det har muliggjort en betydelig vækst i de offentlige ydelser, specielt til sundhed og uddannelse. GBS har også skabt en formaliseret ramme for dialog mellem udviklingspartnere og Tanzanias regering. Med hensyn til mindskelse af fattigdommen har fremskridtene dog været skuffende, og fattigdommen har gennem de sidste ti år ligget på et stort set uforandret højt niveau. De store fremtidige udfordringer er at mindske omkostningerne ved at yde bistand (transaktionsomkostningerne), samt at fokusere på centrale problemer i dialogen, herunder reduktion af fattigdommen.

Demokrati, Menneskerettigheder og God regeringsførelse

Den danske støtte til demokrati, menneskerettigheder og god regeringsførelse indledtes allerede inden, Tanzania i 1992 afskaffede etpartisystemet. Præsidentvalget i 1995 blev også støttet af Danmark. Gennem årene har Danmark støttet Tanzanias demokratiske udvikling ved at støtte centrale demokratiske institutioner, civilsamfundsorganisationer og mange af de vigtige reformer i den offentlige sektor, herunder Public Service Reform, Local Government Reform, Public Financial Management Reform og Legal Sector Reform. I den nuværende fase fra 2011-2015 gives der en støtte på i alt 250 mio. DKK til tre komponenter: 1) Støtte til demokratisk samspil og ansvarlighed gennem civilsamfundsorganisationer og styrkelse af mediernes. 2) Støtte til retssystemet gennem forbedret adgang til juridisk bistand og støtte til retsreformen. 3) Støtte til det reformprogram, der skal styrke forvaltningen af de offentlige finanser og føre til en sundere og mere holdbar finansiel ledelsesstruktur, herunder specielt en mere holdbar skatte- og afgiftsforvaltning.

Sundhed

Formålet med Danmarks støtte til sundhedssektoren er at forbedre den generelle sundhedsstandard og almindeligt velfærd for alle tanzaniere med særlig fokus på kvinder, børn og sårbare grupper. Programmet er i overensstemmelse med Tanzanias program for reduktion af fattigdommen og med sektorstrategierne og årtusindmålsætningerne (MDG). Den danske støtte har, siden regeringen indledte sin sundhedsreform i 1996, haft form af sektorprogramstøtte. Den nuværende fjerde fase af Sundhedssektorprogramstøtten (HSPS IV) løber fra 2009-14. Programmet støtter tre forskellige komponenter, sundhedssektoren på fastlandet, sundhedssektoren i Zanzibar, samt tværsektorstøtte til kampen mod HIV/AIDS. Fjerde fase har et samlet budget på 910 mio. DKK, og den største komponent udgøres af støtten til fastlandet på 528 mio. DKK (80 % går via samfinansiering til en Health Basket Fund). De mange års involvering i sundhedssektoren både på fastlandet og i Zanzibar har skabt positive resultater i form af mindre børnedødelighed, færre smitsomme sygdomme og bedre planlægning og samarbejde om støtte til den grundlæggende sundhedstjeneste. Udfordringen er at sikre sundhedspersonale til sundhedsinstitutionerne, specielt i landområderne, samt bedre kvalitet i de leverede ydelser og mere lige adgang til disse ydelser.

Vejsektoren

Danmark har siden slutningen af 1980'erne støttet vejsektoren med mere end 1,9 milliarder DKK og hjulpet med konstruktionen af nogle af Tanzanias vigtigste veje. I 2000 viste en gennemgang af indsatsen, at der var brug for socioøkonomiske initiativer, og det prioriteres at sikre plads både til handel og til fodgængere, samtidig lægges der vægt på foranstaltninger, der øger trafikikkerheden. Veje og transport er højt prioriterede i regeringens plan for reduktion af fattigdommen, og et velfungerende vejnetværk ses som en forudsætning for økonomisk vækst og social udvikling. Den danske støtte til sektoren fases ud i

løbet af 2014.

Landbrug

Fra 1999 til 2008 støttede Danmark landbruget med omkring 454 mio. DKK via landbrugssektorprogramstøtte. Det overordnede formål var at sikre større og mere permanent vækst i landbefolkningens indtægter. For at opnå det, blev bistanden i anden fase (ASPSII) givet som støtte til politiske reformer, fremme af den private sektors involvering i landbrugssektoren (PASS), småbønders adgang til såsæd og forstærket lokal landbrugsudvikling. Som tiden gik, blev de forskellige komponenter dog i voksende omfang gennemført som løsevne enkeltprojekter. Der manglede en helhedsorienteret strategisk tilgang. Derfor gik man til dels glip af den tilsigtede synergi mellem indsatserne. Resultaterne var dårligere end forventet og havde ikke den ønskede indflydelse på udviklingen af den nationale landbrugspolitik. Den danske støtte blev udfaset i 2008. Nogle af de mere vellykkede dele, som PASS-støtten, er efter omstrukturering inkluderet i business-sektor-programmet.

Erhvervssektoren

Danmark har støttet Tanzanias erhvervs- og privatsektorudvikling siden begyndelsen af 1990'erne. Hovedmålsætningen har været at udvikle den private sektor som motor for en økonomisk vækst, der støtter Tanzanias strategi for reduktion af fattigdommen og er til gavn for de fattige. Den tredje fase af erhvervssektor-programstøtten (BSPS) fokuserer på: Et forbedret erhvervmiljø, bedre adgang til internationale markeder og udviklingen af sektoren for mikro, små og middelstore virksomheder, herunder landbruget. Den tredje fase (2008-2013) er ved at være afsluttet, og fjerde fase er snart færdigformuleret. Den samlede støtte til de første 3 faser var 925 mio. DKK. Fjerde fase får et budget på 600 mio. DKK. De tre første faser har ført til gode resultater og har for eksempel spillet en vigtig rolle for beslutningen om at etablere en national institution for faglig uddannelse og træning (Vocational Education and Training Authority). De har også bidraget til et bedre fungerende arbejdsmarked, styrket industri- og handelsministeriets kapacitet og forbedret adgangen til finansielle ydelser for mere end en million mennesker. Støtten til omfattende reformer af lovgivningen og rammerne for erhvervslivet har været mindre vellykkede. Reformtempoet er stadig langsomt, og det vil fortsat være en udfordring.

Udviklingsaktiviteterne i Tanzanias erhvervssektor omfatter også Danidas Business Partnership program (DBP) og støtte til det østafrikanske fællesskab (EAC). Støtten til EAC har som formål at øge den regionale økonomiske integration og skabe større markeder, forbedre konkurrenceevnen på det globale marked og tiltrække udenlandske investorer. Danmarks støtte udgør fra 2012 til 2014 160 mio. DKK..

Miljø

Danmark har givet miljøstøtte til Tanzania i mere end 20 år. I 1990'erne blev støtte især givet til projekter i det sydlige højland. I slutningen af 1990'erne blev det første overordnede miljøstøtteprogram (Environmental Support Programme ESP) skabt, og det har siden været retningsgivende for dansk bistand. Den nuværende støtte fokuserer på to områder: 1) Miljøledelse i byerne for at introducere miljømæssig planlægning og ledelse på kommunalt niveau. 2) Forvaltning af naturressourcerne for at støtte skove og vådområder. Programstøtten har fra 2007 til 2012 haft et samlet budget på 180 mio. DKK. Senest har Danmark støttet udviklingen af Tanzanias første nationale strategi for håndtering af klimaændringer. Den danske støtte til miljøsektoren vil gradvist blive udfaset frem til udgangen af 2015.

Kultur

Fra 2008 til 2011 støttede Danmark beskyttelse, fremme og udvikling af Tanzanias kulturelle identitet og mangfoldighed med 6,2 mio. DKK. I et samarbejde med skoleelever og vordende kunstnere var støtten med til at styrke sårbare grupper via deres aktive deltagelse i kunst og kultur. En ny fase forventes.

Køn

Danmark har siden 2002 givet bistand til styrkelse (empowerment) af Tanzanias kvinder. Målet har været fortalervirksomhed og styrkelse af kvinders rettigheder, blandt andet til skolegang og til jord. Fra 2009 til 2011 var et af hovedresultaterne færdiggørelsen af et nationalt kønsstudium (National Gender Diagnostic Study). Den nuværende fase fra 2012 til 2014 har et budget på 25 mio. DKK og har som formål at hindre og bekæmpe kønsbaseret vold, samt styrke kvinder økonomisk, specielt i landområderne gennem netværk og styrkede erhvervmæssige færdigheder.

Anneks 3: Fremskridt mod FNs årtusindmålsætninger MDG. Tanzania Mainland

MDG	Indikatorer	Baseline 1990	Nuværende niveau	Mål 2015	Fremskridt
1. Udrydde ekstrem fattigdom og sult	1.1 Andel af befolkningen som lever for under \$1 om dagen. (Baseret på den nationale fattigdomsgrænse).	39 %	33.6 % (2007)	19.5%	Kan ikke nås
	1.1 Andel af befolkningen som ikke har råd til 2200 kalorier om dagen. (Baseret på den nationale grænse for fødevarefattigdom) ⁵	21.6 %	16.6 % (2007)	10.8%	Kan ikke nås
	1.8 Procent undervægtige børn under 5 år. (weight-for-age below -2SD)	28.8	16.8 (2009)	14.4	Kan ikke nås
	1.8 Procent børn under 5 år med hæmmet vækst (height-for-age below -2SD)	46.6	38.9 (2009)	23.3	Kan ikke nås
2. Sikre grundskoleuddannelse for alle	2.1 Nettoelevoptagelsen i grundskolen (%)	54.2	95.4 (2010)	100	Kan nås
	2.2 Bruttoelevoptagelsen i grundskolen (%)		112.7	100	Kan nås
3. Fremme ligestilling og styrke kvinders rettigheder	3.1 Antal piger i forhold til drenge I grundskolen (%)	98	101	100	Kan nås
	3.2 Antal piger I forhold til drenge på det sekundære skoleniveau (%)		105	100	Kan nås
	3.3 Antal kvinder I forhold til mænd i de højere uddannelser (%)		68.0	100	Nås sandsynligvis
	3.4 Andelen af kvinder blandt parlamentsmedlemmerne (%)		30.3	50	Nås sandsynligvis
4. Reducere spædbørns- og børnedødeligheden	4.1 Antal børn, der dør inden de er 5 år, pr. 1000 levendefødte.	191	81 (2010)	64	Kan nås
	4.2 Børnedødelighed (inden 1 år) pr. 1.000 levendefødte)	115	51 (2010)	38	Kan nås
	4.3 Andel børn vaccineret mod mæslinger (%)		85	90	Nås sandsynligvis
5. Reducere dødelighed blandt gravide og fødende kvinder	5.1 Mødredødelighed pr. 100.000 fødsler	529	454 (2010)	133	Kan ikke nås
	5.2 Andel af fødsler med hjælp fra uddannet sundhedspersonale (%)	43.9	50.5% DHS 2010	90	Kan ikke nås
6. Standse udbredelsen af HIV/AIDS, malaria og andre sygdomme	6.1 HIV forekomst blandt 15-24 årige (%)	6	2.5 (2008)	<6	Kan nås
	HIV forekomst blandt 15-49 årige		5.7 (2008)	<5.5	
7. Sikre en miljøvenlig og bæredygtig udvikling	7.8 Andel af befolkningen med forbedret adgang til drikkevand. (% af landbefolkningen)	51	57.1 (2009)	74	Kan ikke nås
	7.8 Andel af befolkningen med forbedret adgang til drikkevand (% af bybefolkningen)	68	83 (2009)	84	Kan nås
	7.9 Andel af befolkningen med adgang til bedre sanitære forhold		13.3% (2010 DHS)		Kan ikke nås
8. Opbygge et globalt udviklingspartnerskab					Nås sandsynligvis

Kilde: Landerapport om årtusindmålsætningerne 2010, <http://www.povertymonitoring.go.tz/>

⁵ Den indkomst, der skal til, for at en person kan indtage 2.200 kcal om dagen, hvis personen ernærer sig ved samme fødevarer, som de fattigste 50 % af befolkningen i gennemsnit gør det. Grænsen er lokal geografisk og tidsmæssig